

Borba za praško občino

(Kralja Petra Osvoboditelja)

Naši kraji in ljudje

Koroško pismo h plebiscitni obletnici

Jovan Cvijić, bivši jugoslovenski delegat v plebiscitni komisiji, je pisal v «Novi Evropi» 16. septembra 1920, da je plebiscit jedan od najpravičnejših i najvećih demokratskih principa... samo, ako je slobodan i čist. Da bi moglo priti ljudstvo do polne jasnosti, za kaj gre pri plebiscitu, bi se moralo glasovati, kakor je izvajal prof. Cvijić, ne za države, ampak za narodnost. Ako bi se bilo na Koroškem glasovalo za Nemce ali za Slovence, ne pa za Avstrijo ali Jugoslavijo, bi bil izid najbrže drugačen. Tako pa je mogel «Heimatsdienst» razviti široko agitacijo v škodo slovenstvu, izrabljajoč napacno pojmovano plebiscitno vprašanje, narodno nezavednost in zgodovinsko skupnost. Vmes je posegala deželna vlada, ki je obljubljala pravičnost za vse Korošce

nemških glasovalcev in uresničili so ga z izenačenjem obeh pasov in z naknadnimi reklamacijami. Dne 7. oktobra so avstrijski listi navajali število glasovalcev s 34.380 in naznanili so, da bo absolutna večina znašala 15.000 pri 90% udeležbi. Dne 10. oktobra je bilo vpisanih več nad 4000 glasovalcev! Kaka prevara, kak atentat na pošteno slovensko stvar! «Ali Srb ali Korošec!», so vpili na Slovence in zraven udrihali po srbskem militarizmu in balkanski kulturi. Kazali so na upravo in strašili ljudstvo pred srbskim mečem, zraven pa obetali prijetno koroško skupnost. Neugodno je vplivala tudi izjava ameriške komisije, da so Nemci višje stoječi, kulturni narod. Slovenci pa skoro le nižji kmetki in delavski sloji brez posebnih kulturnih naprav. Industrijski kra-

Pliberk za Avstrijo 5812, za Jugoslavijo 5385, skupaj 10.847 glasov. Za Avstrijo skupaj 22.025, za Jugoslavijo 15.278. Skupaj 87.303 veljavnih glasov. Avstrija ima večine 6747 glasov ali 50 %, Jugoslavija 41 %.

Način glasovanja je bil sicer tak, da se je mogla absolutno varovati tajnost glasovanja, toda po razglašenem izidu se je sušilo o čudnih mahinacijah naših nasprotnikov po zaključenem glasovanju.

Da so Nemci dobili plebiscit, je v ogromni meri pomagala tudi šola. «Ako bi ne imeli na Koroškem utrakvistične šole, bi plebiscit nikdar ne dobili», je vzkliznil vsenemški učitelj. Šola raznorojuje slovenskega otroka. «Wer windisch spricht, kriegt Schlage!» Nemci slepijo javnost z govorico o 86 utrakvističnih šolah, kakor da bi bile to slovenske ali vsaj na pol slovenske šole, dočim so v istini skoz in skoz nemške. Učitelj navadno sam ne zna slovensko in ko ga slovenski otrok ne razume, mu ne more niti-sar pojasniti po slovensko. Slovenski otrok se v današnji koroški šoli ne nauči ne slovensko čitati ne pisati. Zastopnik južnotirolskih Nemcev Tinzl je rekel lani v rimskem parlamentu, da je šola najmočnejše orodje za raznorojevanje. Izgubiti narodnost, se pravi izgubiti življenje. Ako zahtevamo svoje šole, izvršujemo le pravico, ki jo imamo: pravico, da branimo svoje lastno življenje.

Nemška politika dela s polno silo na to, da ubije slovenstvo na Koroškem. Po plebiscitnem izidu so komaj čakali ljudskega štetja. Leta 1923. so našli 37.000 Slovencev, to je deseti del prebivalstva v deželi. Preden so začeli šteti, so določili število za slovensko ljudstvo. Desetina sme biti «vindičarjev», pa nič več! Socijaldemokrat «Arbeiterwille» je pisal nato, da je velika bedarija trditve, da živi na Koroškem samo 37.000 Slovencev. Šteli so za Slovence le prišleke koroške slovenske stranke. List je menil končno, da je na Koroškem okoli 80 tisoč Slovencev, v resnici pa jih je nad stotisoč.

Za ljudskim štetjem je prišla kulturna avtonomija. Prav hitro se je razkrilo, zakaj se je nemškim strankam tako mudilo s predlogom kulturne avtonomije za Slovence. Koroška nemška politika je hotela pomagati Nemcem v Jugoslaviji pri skupščinskih volitvah. Predlog je prirojen tako, da je pri meren za Nemce v Jugoslaviji in v njem ni nobenega sledu o upoštevanju posebnih koroških razmer. Razkrito je, da ne iščejo pravične rešitve slovenskega vprašanja na Koroškem, marveč stremijo le po pomoči nemškemu ljudstvu v nasledstvenih državah. Postavili pa so se kot veliki prijatelji koroških Slovencev in da si jih za vzor lahko vzamejo drugodi pri reševanju manjšinskih problemov!...

Medtem se vrši ponemčevanje Slovencev na Koroškem dalje, za manjšinske določbe v mirovni pogodbi se nihče ne zmeni, v šoli je vedno hušji pritisk na slovenske otroke in zadnje čase je stopila cerkev čisto odkrito v službo nemške raznorojevalne politike. Letos je razsrdil Nemce impozanten slovenski izid pri volitvah. Še bolj so se zagnali v boj proti Slovincem in, kakor reče, cerkev pomaga prav krenko. Nemški župniki se ne ušijo več slovensko. Propoved v cerkvi je nemška, verouk v šoli nemški. Slovinci ne morejo v nobenem uradu, je ni v šoli in celovski škof jo izraza iz cerkve. Na vso to resnico pa dobijo koroške vodilne Nemce, ki nalažejo novinarja iz Nemčije, da Slovenci že imajo vse, kar je zapisano v načrtu kulturne avtonomije in gre le še za to, da se slovenske svobostne zakonito! Sploh iščejo v zadnjem času vedno več opore pri Nemcih iz rajha. Koroški «Heimatsdienst» posreduje za nakup posestev s strani Nemcev iz rajha. Pregnati hočejo Slovence z njegove rodne grude...

Položaj je težak. Pred evropsko javnostjo se blesti predlog o kulturni avtonomiji Slovincem, ki naj bi veljal za znak nemške pravičnosti in kulturnosti, doma pa se tačas vrši najhujše raznorojevalno divjanje... 15.000 za Jugoslavijo! «Ne bodo pozabljeni!», je rekel Cvijić v komisiji po razglasitvi izida plebiscita. Spogledali so se visoki gospodje komisariji. Ne smejo biti pozabljeni oni, ki so glasovali, pa tudi ne oni, ki niso glasovali. Vsi so Slovenci in za vse mora veljati pravična rešitev slovenskega vprašanja na Koroškem!

Pritisk je velik ali tudi odpor ne izostane. Na obeh straneh treba vztrajnosti in energičnega dela. Dolžnost vsega Jugoslovstva je, da ne odneha, dokler ne zasije solnce pravice nad našim Korotanom!

Velike priprave za današnji pogreb generala Kovačevića v Beogradu

Beograd, 8. oktobra

Danes zarana ob 5.25 je bila iz Skoplja prepeljana v Beograd krsta s truplom pokojnega generala Mihajla Kovačevića. Ob 7.30 je bila prenešana v Oficirski dom, kjer so pokojnega heroja položili na mrtvaški oder. Vse dan so mimo odra, okrog kate-drege so vršili častno stražo podčastniki podoficirske šole in Sokoli, defilirale ogromne množice beograjskega prebivalstva in na gniljiv način izkazovalo zadnjo čast mrtvemu heroju. Zvečer ob 21. je bila krsta s truplom prenešana v Saborno cerkev, kjer ostane preko noči do jutra, ko se bo najprej izvršilo svečano opelo, nato pa pogreb.

Pogreb se bodo udeležili: celokupna vlada, nadalje zastopniki Narodne skupščine, raznih organizacij in korporacij. Vse mesto je v črnih zastavah. Različne korporacije so izdale pozive na prebivalstvo, da v čim večjem številu prisostuje pogrebu. Narodna Odbrana je izdala manifest, v katerem za jutri sklicuje protestni miting. Polcija je iz strahu, da ne bi prišlo do incidentov, miting prepovedala, toda na intervencijo je notranji minister dovolil, da se bo miting vendarle vršil. Pričakovati je, da bodo na mitingu padli ostri izrazi proti Bolgarski. Obenem pa je tudi gotovo, da

Za zajutrek - za južno
je najboljša ržena **ŽIKA**
žitna kava

se bo ves Beograd udeležil pogreba, saj prisostvovanje vseh prebivalcev prestolice ne bo samo čin pijetete napram hrabremu vojščaku, ki je moral žrtvovati življenje za domovino, marveč tudi ogromna nacionalna manifestacija, kakršno je Beograd vedno zna; spontano in toplo izrazi v resnih trenutkih.

† General Mihajlo Kovačević

Danes ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Orientalni velifilm

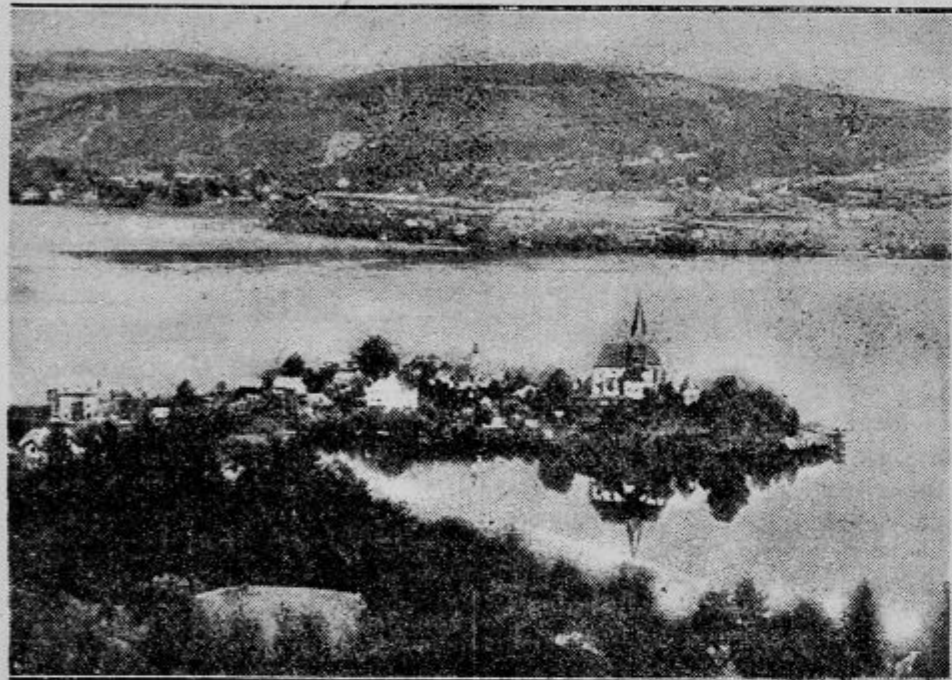
„BELA SUZNJA“

Vladimir Gajdarov, Liane Haid.

Pomnoženi umetniški orkester.

Natočja aprajema

Telefon 2730. Kino «DVOR»

Otok na Vrbskem jezeru

In deželni zbor je v seji 28. septembra 1920 svečano napovedal, da čhte slovenskim rojakom ohraniti zdaj in vselej njihovo jezikovno in narodno posebnost. Pravi, da je Avstriji izborna služila okolnost, da so bile iz cone A izločene neke čisto slovenske občine, priključene pa pokrajine severno od Drave, kjer prevladuje nemški in ponemčeni živeli. Medzavezniška plebiscitna komisija je napravila več sklepov, ki so bili Nemcem ugodni. Avstrijski zastopnik je dosegel z lahkoto, da so bili sprejeti razni njegovi predlogi, jugoslovenski glas je bil omaloveževan in zapostavljen. Italijanski član komisije princ Borghese je stal javno na strani Avstrije in tudi angleški predsednik Peck je zelo rad ustrezal Nemcem. Odprava demarkacijske črte je bila v prilog nemškega stremljenja in ko je bilo omogočeno številnim Nemcem glasovanje v coni A, dasi niso izpolnili pogojev v smislu santgermain-ske mirovne pogodbe, je vsak lahko že naprej povedal izid plebiscita. Italijanski član okrajnih svetov so reševali reklamacijo glede glasovalnih imenikov skrajno pristransko. Slovence so odbijali in zavlačevali reklamacije, «Heimatsdienst» pa je spravljal imenike ljudi, ki niti niso vedeli, da so vpisani. Nemci so računali po prejšnjih volilnih

bojih, da je v coni A okoli 15.000 slovenskih glasov. Napravili so si načrt za pomnožitev ji južno od Drave so bili narodno najmanj zavedni. «Arbeiterzeitung» je pisala 8. oktobra, da bo pri glasovanju socijaldemokratsko delavstvo odločilni element in državni kancler dr. Renner je 15. oktobra v parlamentu zatržil, da so delavci v glasovalnem pasu A odločili v prid Avstrije. Dunajski «Abendblatt» je že 1. oktobra povedal, da bodo Nemci zmagali s 60 %. Ogromna je bila borba proti Slovincem in mnogo je bilo pogrškov tudi na slovenski upravni strani, dasi je Cvijić opozarjal na vse nevarnosti! Če upoštevamo izvestno nerazpoloženje v komisiji napram Slovincem in strašno nemško in italijansko divjanje proti našemu ljudstvu, moramo priti do sklepa, da so bili pravi junaki oni Slovenci, ki so glasovali za Jugoslavijo.

Izid plebiscita je službeno razglasil predsednik plebiscitne komisije, angleški polkovnik Peck v seji 13. oktobra 1920:

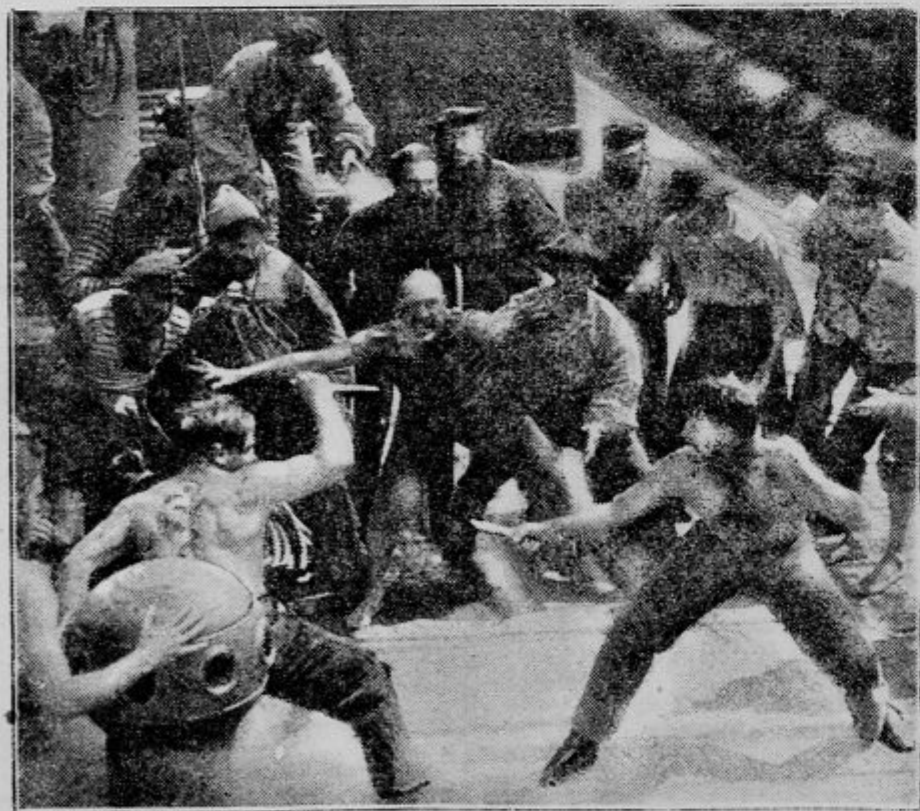
Rožek za Avstrijo 1980, za Jugoslavijo 2318, skupaj 4298 glasov.

Borovlje za Avstrijo 6427, za Jugoslavijo 4981, skupaj 11.408 glasov.

Velikovec za Avstrijo 8306, za Jugoslavijo 2444, skupaj 10.750 glasov.

Velefilm najnovejše produkcije.

Višek avantur in romantičnosti

„RIVALI OCEANA“

(Morski tiger)

Grandiozni velefilm iz življenja pomorščakov. — V glavni vlogi slavni

William Boyd in srčkana Elinor Fair

Boj med Anglijo in Ameriko za prvenstvo na morju. — Rivaliteta med veletrgovci in uvoznik čaja iz Kine. — Hčerka angleškega kapitana se zalubi v tekmece svojega očeta. — Tufun na mrtu. — Borda z ogromni mi valovi oceana na življenje in smrt. — Pomanjkanje vode na uboj na ladji. — Zmaga in srečna rešitev na obalo. — Krāsni naravni posnetki iz Kitajske itd. itd.

PREMIJERA DANES OB: 3, pol 5, 6, pol 8, 9.

Pri vseh predstavah svira izbrane komade (Večni mornar itd.) pomnoženi orkester. — Predprodaja vstopnic od pol 11. do pol 1. ure.

Telefon 2124.

Elitni Kino Matica

Delegati za združitev obeh demokratskih strank:

V sredini so poslanci dr. A. Kramer, Večeslav Vilder, Kosta Timotijević in dr. Svetislav Popović.

Ljubljanski novinarji na obisku v tovarni pletenin v stari cukrarni

Ljubljanski novinarji na zakuski

v tovarni pletenin. V ozadju šefa firme gg. Josip in Karel Kunc.

Stara cukrarna

sedanja tovarna pletenin J. Kunc & Komp. v Ljubljani

Stara cukrarna, to veličansko mrko poslopje ob Ljubljani na Poljanah, kjer so nekdanji naši hrabri brambovi »vahal« krompir in po širokih temnih hodnikih vlačili nabite slamnjace, tam, kjer se je v mali sobici začela razpletati moderna slovenska literatura in sta izhrala Dragotin Kette in Aleksandrov, ta stara, pozabljena cukrarna je po prevratu zopet oživela. In kakor je proti koncu minulega stoletja ves narod zamaknjen poslušal verze, ki so se oglašali iz temnih zidov, tako sedaj izdelki tovarne, ki je poslopje prenovila po za-

litevah moderne higijene veseljujejo srca neštevilnih mladen tja rajnih državljanov meja v Makedon. Črni gori. V zatemnele in počrnele p. vorane je zopet posijalo solnce, kjer med snežnobeliimi stonami v rezkem taktu ropota 150. najmodernejših stavev in najrazličnejših strojev za pletenje in virkanje. S kavalirsko gesto je firma Josip Kunc et Komp. minuli četrtek povabila ljubljanske novinarje, da si ogledajo pletenje. Ze samo nepričakovano vabilo je novinarje presenetilo, ker se je komaj spominjajo na

Iz življenja in sveta

Kako časte Francozi svoje pisatelje

bo pokazal dogodek, ki se bo vršil dne 15. t. m. v Parizu. Ta dan bodo odkrili spominsko ploščo 560 literatom, ki so v svetovni vojni položili svoja življenja na oltar domovine.

Pobudo za svečanost je dalo Udrženje francoskih pisateljev, ki se je obrnilo na sedanjega prosvetnega ministra Herriota in ga prosilo, naj se imena padlih književnikov vklešejo na zunanjo stran Panthéona. Minister je na predlog pristal in sedaj klešejo kiperska dleta že več tednov ime za imenom v kamne, kjer se bodo zlate črke svetile v solncu in slavi, dokler bo živelo francosko ime.

Svečanosti se bo udeležil tudi predsednik Doumergue, ki hoče s tem izpričati, kako visoko ceni francoski narod može peresa. Seveda bodo zastopane tudi vse kulturne institucije: akademije in umetniška združenja, pisatelji in novinarji ter končno organizacije invalidov in bivših bojevnikov. Slavnost bo imela patriotičen značaj, zapisana pa bo tudi v knjigo francoske kulturne zgodovine.

Knjiga, ki je nihče ne čita, prinaša srečo

Londonški list «Evening News» poroča, da je neki stalen posnetnik vati-kanske knjižnice v Rimu po čudnem naključju postal večkratni milijonar. Visokolec Evgen Lacosta je bil strasten čitatelj. Ni minil dan, da ne bi bil čepel v vati-kanski knjižnici. Prebiral je nove in stare knjige, tudi take seveda, o katerih ne vedo drugi ljudje ničesar. Čisto slučajno je nekega dne zahteval pozabljeni knjigo Emila Fabrisa de Revisa, pisatelja, ki je današnjemu rodu docela neznan. V njegovi knjigi je našel listič z besedami: «Kdor najde ta listek, naj ga nese k advokatu in naj se sklicuje na register L. i. št. 162.» Na lističu je stalo ime advokata in datum, ko je bilo besedilo zapisano: Rim, dne 5. februarja 1784.

Študent je imel vse skupaj za nedolžno šalo in se je res napotil k advokatu iz radovednosti, kaj ga čaka pri njem. Kako se je pa začudil, ko je zvedel, da prejme ček z nakazilom na osem milijonov lir. Advokat je dal srečniku naslednje pojasnilo:

Knjiga, ki ste jo prelistovali, je izzvala, ko je izšla, tako kritiko, da je pisatelj izgubil ves pogum in se je zaklel, da ne napiše nikdar več vrstice. V izvod knjige, ki ga je izročil vati-kanski knjižnici, pa je vložil listek, da se preveri, če je njegovo delo res tako zanič,

da ga ne bo čital nihče na svetu.

V svojem življenju res ni doživel tega veselja. Vse svoje imetje je zapustil advokatu pod naznačeno šifro. Hotel je osrečiti vsaj enega človeka — kar se mu je posrečilo šele sedaj, polnih 143 let po njegovi smrti. Kot nagrado je prejel marljivi bralec osem milijonov lir, vsoto, v katero je vstet kapital in stotrinštiridesetletne obresti.

Poslednji korak Rakovskega, sovjetskega poslanika v Parizu. («L'Ere nouvelles»)

„D 1230“ v Lizboni

Nemški hidroplan D 1230, ki je pristal pred Santa Cruzom, se nahaja trenutno v Lizboni, kamor ga je spravil poseben vlačilec portugalske vlade.

«Europa Presse» poroča dodatno k nezgodi letala, da je organizirala polet družba Hapag v sporazumu s Severonemškimi Llovdom Družba name-rava uvesti redni potniški promet z letali med Nemčijo in Ameriko. Ker je v načrtu več podobnih projektov, se je družba hotela izogniti presenečenjem s strani drugih organizacij in je polet pospešila. Zato tudi vztraja na tem, da se polet nadaljuje in Loose, ki vodi hidroplan, ima strikten ukaz, da se pelje čez Ocean za vsako ceno.

Nezgod D 1230 se naknadno pojasnjuje takole: Ni res, da je imel stroj hidroplana defekt in da je moralo letalo radi tega pristati pred Lizbono. Vzrok spustitve na morje je bil čisto drugi. Letalci so izgubili smer in niso bili sigurni, če bodo v megli lahko pogodili letališče v portugalskem glavnem mestu. Radi tega so se odločili za

spustitev na morje. Za pristanek je bila merodajna tudi trda tema, ki je letalcem oteževala položaj v poznem nočnem času.

Strah, ki ozdravlja paralizo

V Manchestru se je pripetil slučaj, ki meji skoraj na čudež. Neki dvanaestletni deček je bil že od četrtega leta starosti hrom in ni mogel hoditi. Pri hoji ga je ovirala desna noga, ki je bila pohabljen in mu je celih osem let mrtvo visela iz trupla. Dečkovi starši so poskušali mnogo sredstev, da bi fanta ozdravili, imeli pa niso sreče; njih prizadevanje, da bi sinku vrnilo zdravje, je ostalo zaman.

Nesrečni starši so dečka naposled oddali v poseben zavod za pohabljen-ce. Ortopedični kirurg, ki je fanta preiskal, je na svoje veliko začudenje ugotovil, da je deček povsem zdrav in da mu noga ne deluje radi zgodaj nastopivše histerije. Vzel je v roko kirurški nož in je fanta ostrasil z besedami: «Če ne boš takoj shodil, ti bom nogo odrezal!» Deček je skočil pokonci, in glej, stal je na obeh nogah in je takoj začel hoditi z desno in levo. Zdravnik je odredil sistematično masažo in v nekaj tednih je bil deček popolnoma izlečen. Sedaj hodi normalno in je v veselje roditeljem in v velikansko reklamo večjemu zdravniku.

Modernen plakat

Šest metrov visok lepak, naslovljen «Palača Društva narodov in njeni predniki» — reklama za neko dobrodelno prireditev v Zenevi.

Instinkt moškega in ženske

Splošno vlada med ljudmi naziranje, da je razum pri moškem mnogo bolj razvit nego pri ženski, da pa imajo ženske zato daleko finejši instinkt. Tako sodi tudi večina naravoslovcev in psihologov. Toda danes je za vsako konč-noveljavno sodbo merodajen edino le še eksperiment in neko angleško društvo si je nadelo nalogo, da tudi vprašanje instinkta reši poskusnim potom.

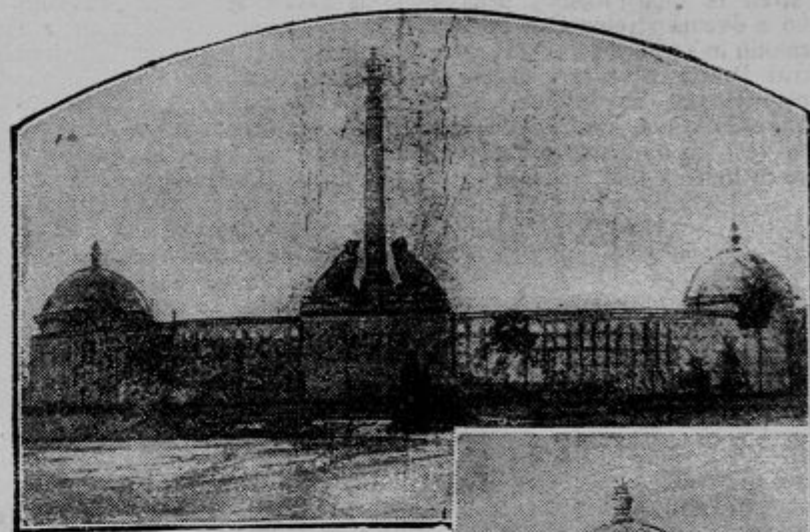
Prof. Valentine, član dotičnega društva, je odbral enako število moških in žensk in jim je poslal po nekaj fotografij neznanih oseb. Prosil jih je, naj vsakdo po fotografiji presodi karakter dotične osebe, ki jo slika predstavlja. Značilno je, da so v tej poskušnji ženske dočele odpovedale. Neka ženska je n. pr. sklepala iz fotografije zelo energičnega pisatelja in dramatika Johna Ervina, da mora biti ta človek silno krute narave. Druga dama se je izrazila, da je mož sila ženskega značaja, tretja pa ga je imela za dobričino. O fotografiji nekega notoričnega moralca se je izrazila neka dama, da predstavlja moža visokih moralnih kvalit.

Ker je izpadel poskus s fotografijami tako neugodno, so pri naslednji priliki eksperimentirali z živimi ljudmi. Predstavili so klientom skupino deklic in

dečkov. Pa tudi sedaj se je pokazalo, da je moški instinkt pogodil karakterje otrok mnogo točneje kakor ženske.

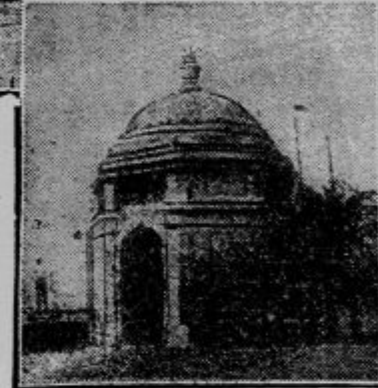
Gotovno je, da prvi poskus te vrste ne bo vzel ženskam vsega nimba njihove duševne potence — instinkta, čeprav je rezultat teh eksperimentov za ženske uprav porazen. Podrl je nam-

reč naziranje angleškega ministrskega predsednika Baldwin, ki je znan prvoboritelj za žensko volilno pravico. Baldwin namreč rad izjavlja, da ženski logiki sicer ne zaupa, da pa visoko cenijo njen instinkt, ki bo pri političnih gotovo pravega pogodil...

Spomenik v vojni padlim Indijcem

Včeraj so v Neuve-Chapelle (Francija) odkrili spomenik v svetovni vojni padlim indijskim vojakom, ki so se skupno s Francozi borili proti Nemcem. Spomenik je ob enem največji, kar so jih doslej postavili Angleži na francoskih tleh. — Zgoraj pogled na spomenik, na desni vhod.

Če se dekline ukvarja s filozofijo...

Pred meseci je vzbudil posebno pozornost tragičen dogodek v Aixu.

Vročekrvna Korzikanka Alba Bianchi, študentka filozofije na ondnotnem vseučilišču, je ustrelila svojega profesorja Devigne. Vsi, ki so ga poznali, so obžalovali smrt mladega, mnogo obetajočega učenjaka. Takrat se je splošno mislilo, da je umor navadno maščevanje južnjakinje, ki je padla pri izpitu. Oblasti pa so izvedle natančno preiskavo, ki je dognala presenetljivo dejstvo, da je bila študentka v kaj čudnem razmerju do svojega profesorja, kateremu se je tako kruto maščevala. Zaplenili so namreč njeno korespondenco, ki prča, da je visoko čislala Devigne «filozofski svetovni nazor», likrat pa je bila vanj močno zaljubljena. A filozofske modrosti so ji zmedle glavo in ni znala, kaj bi začela s to ljubeznijo. Ne priznavajoč naravnega bistva vsake ljubezni, si je domišljala, da mora ljubiti po «filozofsko». Kakšna je filozofska ljubezen, tega še zdaj ne vemo povsem natančno. Pred sodniki je izpovedala pod prisego, da ni bilo med njo in profesorjem intimnih odnosov. Njena ljubezen ni bila ne platon-ska in tudi ne fiziološka. Nekaj po sredi. Dejala je, da čez deset let ne bo nobeni ženski mar za drugačno ljubezen. Sigurno je, da je bil prof. Devigne premalo navdušen za «ljubezen bodo-

nosti», kakor jo je razlagala njegova slušateljica. Prišlo je do ostrih preprirov in slednjič je Alba Bianchi zahtevala, da se vzameta. Profesor tega ni hotel. Opozarjal je Albo na njene nazore, ki se ne skladajo z zakonom. Alba, ki si je med pogovorom barvala ustnice, je spustila rdečilo v torbico, potegnila odhod revolver in profesorja ustrelila.

Razprava pred sodnijo, ki se je vršila minule dni, je bila zelo zanimiva. Dekle je govorilo izključno o filozofiji ljubezni. Sodniki so morali neprestano pobijati njene učene nazore. Naposled se je postavila na stališče, da ni odgovorna za svoje dejanje. Znanstveno je dokazovala, da je človeška volja, oziroma razsodnost pri postopkih, ki se gode v razburjenosti, brez vsakršne vloge.

Razprava je bila odgojena, da se dožene morilno duševno stanje. Zdi se, da je dekline postalo žrtev modroslovnih teorij, ki jih ni prav doumelo in znalo spraviti v sklad s svojo vročo krvjo.

Razočarani Japonci

Mlademu japonskemu kraljevemu paru, mikadu Hirohito in njegovi ženi Nagaki se je nedavno rodil otrok. Porod je v vsaki vladarski hiši vesel dogodek. In popolnoma razumljivo je, da se vsak vladar in vladarica pripravljata na rojstvo sina, od katerega zavisí podaljšanje rodu dinastije.

Tudi na Japonskem so mislili, da bo cesarica Nagaki rodila sina. Zato je bilo razočaranje tem večje, ko je prišlo dete na svet in so videli, da novorojenček ni sin, ampak hčerka. Mikado je že dal napraviti krasen meč z okovanim ročajem. Meč bi bil v primeru rojstva moškega potomca položili prestolonasledniku v zibel.

Sploh je imela Japonska s tem porodom smolo. Vsi listi v Tokiju so tedne in tedne pisali, da pričakujejo v kraljevi rodbini veselega dogodka. Naznanili so bili celo dan rojstva. Usoda pa jih je kaznovala. Mesto na pričakovani dan se je rodila princesa cel teden kasneje.

V pričakovanju veselega dogodka se je zbrala pred mikadovim dvorcem ve-

Dame pozor!

Kasha je še vedno najmoderneje blago za damske plašče, toda mora biti res najmodernejša, kakršna je prejea v veliki izbiri pravkar trdka Drago Schwab Ljubljana. Vsako množino ga dobiš po prav nizki ceni.

Ramsay MacDonald,

kojega minimalni program glede reforme angleškega rudarstva je bil na shodu delavske stranke brez diskusije sprejet.

Fenomen

je Thea Alba, ki piše hkrati pet besed: dve z desnice, dve z leve in eno... z ustil

S Gorodeckij:

Materinstvo

V čakalnici ambulatorija za odpravljanje telesnega plodu sede ženske na ozkih klopih. Vrata se neprestano odpirajo in zapirajo. Za zaprtim okencem sedi vpisovalka in sprašuje vsako, ki vstopi:

»Koliko let vam je? Kako dolgo ste omoženi? Koliko dece imate? Koliko zaslužite?»

Ženske odgovarjajo točno in skušajo vpisovalko prepričati, da jih je prignala v ambulatorij nuja sila.

V sosednji sobi preiskuje ženske zdravnik. Pomagata mu dve strežnici; njuna obraza sta ilovnate barve. Črte na njih so trudne. Zdjaj pa zdaj se pojavijo na vratih zdravnik z belim predpasnikom. Ravnodušno odpre duri in pravi, med tem ko stopa mimo njega absolvirana pacientka:

»Napre!»

Tik vrat sedi žena srednjih let krepke postave. Roke jo izdajajo, da je delavka. Časih vzdihne. Poleg nje čaka mršava žena, ki ima na glavi rdečo ruto. Večkrat skoči pokonci, si popravi obleko in zopet sede. Njena soseda je mlado deklo s kratko ostrizanimi lasmi. Listek, ki ga drži v rokah, jo

označuje za brezposelno. Ženske škiljo nanjo s prezirljivimi pogledi in nerade odgovarjajo na njena vprašanja. »Samo da bi bilo že pri kraju!« vzdihne ženska, ki je prva na vrsti.

»Ali ste prvič tukaj?« jo vpraša soseda.

»Tretjič že,« odgovarja vprašanka.

»Dvakrat sem iz strahu pred operacijo zbežala, to pot pa pojdem naprej. Saj ne morem več. Imam že štiri otroke!«

»Štiri že imate? Kako ste mogli biti tako neprevidni?« nadaljuje soseda.

»Veste, pri nas doma nismo poznali meje. Jaz na primer, sem bila šestnasto dete moje matere.«

»Joi, kakšne budalosti so ljudje ugnjali pod starim režimom!«

»Oprostite, to niso bile budalosti!« se brani krepka ženska. »Da ni moja mati rodila mene, bi tudi mojih štirih otrok ne bilo na svetu!«

»A svet bi stal prav tako, kakor stoji sedaj!«

»Mislite? To pa je res čudno...«

»Nič čudno ni. Zelo enostavno je. Kaj nam je pa treba otrok!«

»Da, to govorite sedaj, ko vam je lepo živeti. Če vas mati ne bi bila rodila, bi bilo pa drugače... Potem se ne bi mogli zabavati z mano.«

»Našla bi pač kako drugo.«

»Morda celo pametnejšo od vas...«

»Kaj pravite?« vzroji razžaljena ženska. »Pametnejšo? Oprostite vendar, cenjena državljanka, čemu pa ste prav za prav prišli?«

»Kaj vi veste, kaj je stiska... Saj je vendar greh, kar delajo. Velik greh... Tudi ta bi bil deček, zakaj moji štirje so vsi dečki...«

»Odkod ste vzeli to modrost? Nemara je pa deklica!«

»Deklica? Tudi to ne bi bilo napak. Plavalaska. V naši družini smo vsi plavalasi...«

»Vi govorite kakor živali!«

»Nu, kaj je slabega v tem, kar sem vam rekla? Tudi žival je lahko mati. Ali ne muka tudi krava, če ji odvzamejo telčka?«

»Pustite me na miru s svojimi telčki... Jaz se vrata se odpro. Zdravnik pravi: »Napre!«

»Bože, saj zdaj je vrsta na meni!« se ustraši krepka ženska. Tak strah jo popade, da se ne uva vstati.

»Napre!« ponovi zdravnik z nervoznim glasom.

»Nu, vzdignite se vendar!« de glasno prepirljiva soseda. »s temi kmetkami pa je res križ!«

To reši sede na izpraznjen prostor.

»Seveda, vsak začetek je težak,« se vtakne v pogovor nov glas. »Če dobro premislimo, smo vendarle vse morilke...«

»Vam se blede!« ji seže v besedo prepirljivka. »Le poglejte mene! Ze tretjič sem tu!«

»Nu, in?« nadaljuje brezposelna.

»Niti ne čutim tega!« dobi v odgovor.

»Najbrže se shajate z različni moškimi!« se oglasi zopet nova pacientka. »Samo tista, ki ne pozna pravega očeta svojih otrok, lahko govori tako, druga ne more.«

»O, nadaljuje brezposelna,« tudi to je zelo težko! Otroci vendar ni samo njegov, ampak tudi moj. Da, da... Tudi moj...«

Vrata se odpro, zdravnik zakliče: »Napre!«

Krepka ženska stopi mimo njega nazaj v čakalnico. Njene oči se srečajo s pogledi ostalih, ki čakajo ordinacije.

»Hvala Bogu,« pravi. Zdravnik je rekel, da sem prišla prepozno. Hvala Bogu! Operacija bi utegnila škodovati.«

»Komu?« šine pokonci prepirljivka.

»Ne meni, ne meni. Niemu — otročku...«

»Budalo!«

»Če bi prišla pred nekaj tedni, bi bilo drugače. Zdaj je prekasno. Vidite, saj sem slutila... Ze dvakrat sem bila tu, pa sem se obakrat odstranila. Bog je hotel tako.«

Po teh besedah si ovije život z volnenim šalom in krene proti vratom.

Prepirljivka skoči prednjo in ji prestreže pot:

»Kako ga boste pa krstili?« vpraša.

»Vanja bo, Vanja...« pravi.

Na vratih se pojavi zdravnik:

»Napre!«

Krepka ženska izgine skozi vrata. Prepirljivka zavrisne in plane ven. Zdravnik in strežnice gledajo za njo, čakalnica se polagoma izpraznjuje...

Pierre Mac Orlan:

Kuga

Dne 25. maja 1720. ob solnčnem zatonu je priplula v marselsko pristanišče ladja kapetana Chatauda, ki se je vračala iz Tripolija v Siriji. Ko se je zadržala tik galej, je stopil na kopno Chataud in je sporočil zdravstvenemu uradniku, da so trije mornarji — med njimi dva Turka, ki so jima bili lipriti potrdili, da sta zdrava — med vožnjo umrli za hudo mrzlico, ki je močno spominjala na kugo. Zdravstvena oblast

Kraljestvo mode

Zvončasta moda

Zvončasta moda, ki so jo lani poletni dame sprejele z velikim nezaupanjem, je polagoma razpršila vse dvome in se je docela uveljavila. Glavno zaslug na tem uspehu ima najpogostejši modni salon. Vztrajali so v borbi za novo fazo do kraja in so zmagali.

Zvončaste obleke, toalete in plašči so danes na celi črti moderni. Ne le poletne posetne in večerne obleke, tudi jesenska in zimska moda se je podvrgla imperativu zvončaste mode, ki si je jadrno osvojilo celo kratkodlakko, mehko in voljno kožuho. Prednost zvončaste mode pa tiči predvsem v njeni prilagodljivosti slehernemu materialu.

V prvi vrsti prihajajo za zvončasto modo v pošev standard svile, n. pr. kitajski in marokanski krep, dalje georgette in šifon. Še lepši učinki pa se dosežejo s satinskim krepom in s šifonom iz velurja. V teh blagovih je zvončasta moda naravnost neprekosljiva.

Nova moda se poslužuje vseh mogočih barvnih odtenkov, prednost pa daje črni barvi, ki ne napravlja, kakor bi mogoče izgledala na prvi pogled, mračnega dojma, ampak vtis elegance in otmarnosti. Nekateri modni saloni se radi poslužujejo lila barve z rdečkastim osnovnim tonom. Tej nianši so v prejšnjih časih dajale prednost le starejše dame, danes se ji priklanjajo mlade in stare, ker prija vsem brez razlike. Hvalježi so tudi rjavi deseni, ki so morali dolgo čakati, da jih je moda zopet priznala. Rjavkaste barve so danes na razpolago v najrazličnejših odtenkih, njih kolekcije so izredno bogate. Lepa je zvončasta moda tudi v bežju in v kostanjevi barvi. ežlo so priljubljene poleg teh še: zlatorjava svila, zelenorjavi odtenki in celo svetlejšje barve, izvemši zlatosvetlo nianso.

Z ozirom na zvončaste oblike je še treba povedati, da se te forme dajo ukrojit na najrazličnejše načine. Vidimo n. pr. modele, pri katerih so robovi krila vbočeni navzven. Drugi vzorci spominjajo zopet na obliko predpasnikov. Zelo priljubljene pa so

stranske zvončaste oblike, ki se najlepše prilagajajo plaščem. Moderne so tudi volnaste oblike, ki so zlasti prikladne za popoldanske in za večerne obleke.

Prvi model naše slike prikazuje domačo obleko iz blaga ali svile. Zgornja partija je ravna, izrez je sličen odprtini puloverja, krilo pa je nabrano v podobi klinastih žlebov. Obleka je prepasana z ozkim pasom.

Drugi vzorec kaže popoldansko obleko za obiske. Napravljena je iz težkega materiala, uporabna pa predvsem za obisk gledališča in za slične namene. Krep iz satina je najhvaležnejši material za ta vzorec, prikladne so pa tudi svetle ali medle svile. Izrez na vratu ima obliko pravokotnika. Obrobljen je s svetlim materialom, iz katerega je tudi okrasje v bokih. Stranski partiji krila sta razdeljeni tako, da napravljata vtis predpasnika, zadnja stran pa je popolnoma gladka.

Tretji vzorec prikazuje aparten plašč, ki vzhledno ponazarja primer stranske zvončaste mode. Ovratnik je iz kožuho, s katero so garnirani tudi visoki rokavi, segajoči malone do lakta.

Četrti model nudi primer zvončatega plašča. Zgornji del je raven, spodnji pa končuje v dvojni zvonec, obrobljen s kožuho. V efektu enaka sta tudi rokava, ki končujejo v obliki trombe. Za take plašče jemljemo po navadi blago črne ali zaprtzelene barve, garniramo ga pa s sivo kožuho.

Din 159.

usnjata ali
lesena peta

„VOJKA“

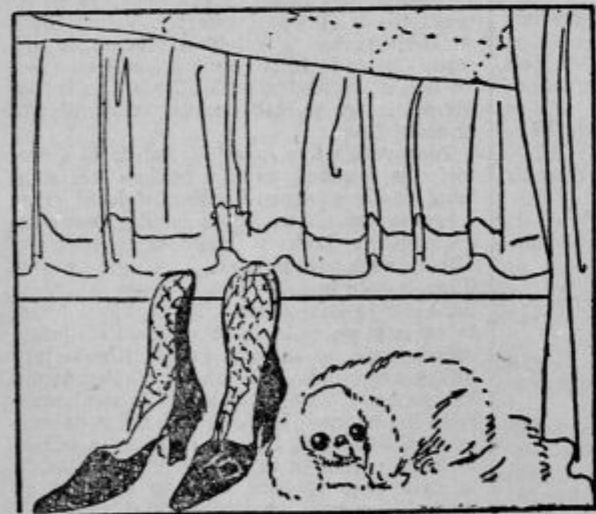
Lastna mehanična popravilnica čevljev in snežnih čevljev, popravi vsak čevljev v teku pol ure.

Topli in elegantni domači črevlji

nam bodo potrebni v bližajočih se jesenskih dnevih. Načelo pa je, da ne sme biti to obuvanje nerodno in težko. Moda je tudi tu poskrbela za primerno eleganco: ustvarila je tip visokopete copate.

Domači črevlji so iz atlasta, barvastega usnja ali iz mehke svile. Visoke pete so potrebne zlasti vsled tega, ker se podplat noge v tem primeru ne dotika mrazil tal, kar povzroča, da ostane noga vedno enakomerno temperirana.

obraz: »Zakaj? Zakaj?«

»Zato,« odvrne Manon in si briše oči, »ker prihajam iz Marseille in čutim, da mi ni dobro.«

Plemeniti gospod d'Estoubeillan je skočil k zidu. Videl je v tem hipu strašno resnico: V obraz toliko ljubljene in oboževane Manon je bila zarisala globoke, trde in zornne črte — črna Smrt.

Leonid Leonov:

Jelena Andrejevna

Jelena Andrejevna je bila zamišljena, otožno dekle, vendar pa v svoji notranjosti — kakor vse mlade ženske — željna ljubezni in izžvetja. Bivala je pri teti na kmatih in je pisala sramečljive pesmi o princih, ki imajo zvezde na čelu. Venomer je čakala, da pride iz neznane dalje tak princ, in se ni nikdar naveličala hrepencečih sanjarij. Toda čas je mineval. »In dekletovo dušo je zarasel osat samotnih let, kakor zarase neobljudeno belo hišo ondi ob reki«, je zapisala nekoč v svoj dnevnik. Ni opazila, da ji je bilo že petindvajset let, kmalu, tudi sedem in dvajset. Tri leta zaporedoma je pričevala sebe in bližnje, da ji je šest in dvajset let.

Tedaj pa ji je jela ničevnost njene ga življenja postajati čedalje bolj jasna. Že je bila tridesetletna deвица. Prihajalo ji je malodušje: »Nikomur nisem potrebna... vsi principi so izginili... in jutri dopolnim trideseto leto.« Z bridkimi čustvi je zapisala te besede v dnevnik, ki je bil poln pri tajejnih solz, nerazodetega gorja in neizpoljenih sanj. In ko se je nekega dne izprehajala s prijateljicami, je kakor po naključju zavila na poljsko stezo in skozi gozdovi tja k železniški progi, ki vodi v neznane daljave. In ko je začela železno sopenje lokomotive, se je vlegla čez progo. Tedajci pa se je v vlaknu nekaj zgodilo in lokomotiva je obstala štirideset korakov pred Jeleno Andrejevno. Bil je neverjeten, nekam smešen položaj...

Mirno, malce upognjeno, je Jelena vstala z ohlajenih večernih tal in počasi krenila domov, kjer so jo čakali z veselo kipečim samovarjem.

Nikdar ni več spisala pesmi o princih in tudi na železniško progo se ni več vlegla. Leti, ki so preje brzela kakor vlak na prosti progi, so zdaj minevala počasneje in niso bila več bremena, ki ga ne bi bila mogla nositi.

O spinalni (hrbtenjačini), hromilki otrok in odraslih

Svetovna vojna nam je naklonila celo vrsto doslej jako redkih in zato neznanih, osobito infekcijskih bolezni živčevja. Od leta 1915. sem nas preganjal ta bič, ki je ob času influenčne pandemije 1918/19. udarjal po človeštvu s tako krutostjo kot nikdar prej. Komaj smo se malo oddahnili od naravnih infekcijskega vnetja možganov, že nam javljajo iz Rumunije in Madžarske, da se ondi pojavlja v epidemični obliki spinalna hromilka, bolezen, ki je znana sicer že nad 50 let, ki je pa doslej tako redko in prizanesljivo nastopala, da so legli stari zdravniki v grob, ne da bi videli en sam primer te krute in zavratne napadalke. Od nekdaj se je bolezen iz večine pokazovala pri otrocih, izjemoma pa seveda tudi pri prizanašala odraslim osebam.

Pogosto se je pripetilo, da so otroci ob relativno neznatnih tožbah oboleni, imeli kaj malo vročino, boleli pa pri dihanju, ko so vstali, jim je ohromela roka ali noga. To se je zgodilo čez noč. Prizadeta okončina pa ni le brez vsakih nevarnosti ozmanjajočih bolečin ohromela, ampak se je tudi pričela sušiti in je zaostajala v rasti. Kritičen čas je bil v nekaterih primerih tako slabo markiran, da tudi najbolj skrbni starši niso vedeli, kdaj jim je zavratna bolezen okvarila dete. Življenje je bolezen, ki je omejena na hrbtenjačo, le v izjemnih primerih ogrožala.

Kakor govorijo poročila z vzhoda, se pojavlja hromilka kot pot epidemična. Otroci oboleni z visoko vročino, ki časih že drugi dan upade, časih pa seveda tudi dalj časa lahko traja. Večkrat se obenem z vročino pokažejo znaki žledodnega in črevesnega obolenja, bolečine v trebuhu, bruhanje in driske. Vsi ti bolezenski znaki pa niso taki, da bi mogli v sporadičnih primerih utemeljiti rahlo slutnjo, kaj bolniku preti, kaj se, da bi bilo zdravniku možno bolezen diagnosticirati. Ko izvenno znakovni simptomi, je pa mozgovina okončin svinna v njej, že tako težko okvarjena, da ne bi mogli okvare preprečiti, tudi če bi to znali. Zlostno dejstvo je namreč, da danes še ne poznamo sredstva, ki bi naravnost v kraljico bolezniški proces ali ga vsaj ustavilo.

Bolezen je, kakor smo že povedali, nalezljiva. Povzroča jo droben kokuš, ki sta ga že l. 1913. odkrila Flexner in Noguchi. Raziskave so ugotovile, da je najti tega povzročitelja tako v živčevju obolenih kot v njihovem črevesju, predvsem pa na sluznicah v nosu. V ustih in v žrelu našli so pa ta kokus ne le pri bolnikih, ampak tudi pri zdravih ljudeh, ki so imeli opraviti z bolniki. Tudi tu so ugotovili kalice na nosnih in ustnih sluznicah. Jasno je, da take osebe, dasi same niso obbolele, lahko prenese bolezen na druge ljudi, posebno na otroke, med katerimi tudi sedanja epidemija skoraj brez izjeme razsaja.

Ker ne poznamo doslej nobenega specifičnega lečila te zavratne bolezni, ne seruma, ne antitoksinov itd., si moramo pomagati na drug način. Telo bomo otroku eventualno še pred vsakim bolezenskim pojavom skušali okrepiti in ga imunizirati, kar dosežemo z uporabo primernih srebrnih preparatov, predvsem pa s kako polno močno vakcino, izmed katerih bi bilo v prvi vrsti misliti na injekcije o m n a d i n a, ki se celo pri težkih gripoznih infekcijah živčevja sijajno obnese. Ustavljen na biološke od-

porne sile organizma, učinkuje z naglo njihovo mobilizacijo energično telo na uspešen odboj bolezenskega napada. Kot prvovrstno antiseptično sredstvo bi nadalje prišel tripaflavin v pošev, čigar 1 % raztopnine brizgajo zdravniki v količini 5—10 gramov naravnost v žile-dovodnice bolniku. Iz tega zdravila prirojeno sredstvo takomenovani spanflavin je dobili v lekarnah v pastilah, od katerih ogroženci jemljejo po eno do dve vsako uro in jih polagoma in počasi tripaflavin v ustih. Z 1/2 odstotno raztopino tripaflavina, ali z drugimi antiseptiki n. pr. z raztopino permanganata, 1 % raztopino borove kisline itd. si bolniki kot ogroženci tudi vsako uro večkrat izperejo nosove. Saj smo želi, da so baš v nosu, v ustih in žrelu usodepolni koki redno naseljeni. Kdor si torej preventivno izpira te votline, si desinficira sluznice v njih, zamori na njih naseljene kalice in se na ta način varuje infekcije.

Pozabili ob vsem ne bomo, da je, kakor pri drugih infekcijskih boleznih, tudi natrijev salicilat v visokih dozah upoštevati vreden. V ostalem bomo z bolniki ravnali kot pri drugih infekcijskih boleznih. Kol glavna smernica pa velja, da bolezen, če le mogoče preprečimo. To pa dosežemo v smislu naših izvajanj za sedaj še najlažje s temeljitim razkuževanjem ustne, žrelne in nosne dupline.

O vitaminih

Ribje olje služi že od nekdaj kot priljubljeno ljudsko zdravilo zoper angloško bolezen, slabokrvnost otrok i. t. d. Se-le v novjšem času pa so učenjaki dognali, da obstoji zdravilna moč tega sredstva v vitaminu.

Ta skrivnostna snov ne nadomestuje torej substance našega telesa, temveč uleka predvsem redno izmenno snovi. Neredna ali pomanjkljiva menjava apna povzroča zlasti pri mladini v razvoju angloško bolezen. Povsem napačno je splošno razširjeno mnenje, da trpe rahitični otroci na pomanjkanju apna in da postanejo zaradi tega kosti mehke in prožne. Vsak človek sprejme namreč s svojo dnevno hrano mnogo več apna, kakor ga v resnici potrebuje. Bistvo angloške bolezni pa obstoji v tem, da telo ne uporablja apna pravilno. Tu zmaga vitamin. Gre torej za to, da bolnik uživa apno v pravilni obliki in da podpira na ta način delovanje vitamina. Navadno apno in kalcijev fosfat nimata prave vrednosti. Le če dajemo bolniku apno v taki obliki, da ga more telo tudi uporabljati za svoj razvoj, smemo pričakovati, da bo zdravljenje uspešno.

Najboljše sredstvo za dosego tega namena je apneni fosforjev preparat k a n d i o l i n. Vitamin zavzivamo najprimerneje v obliki viganola, ki ga je iznašel pred kratkim profesor Windans iz Göttingena. Vsekakor služi to kombinirano zdravljenje z vitaminom in kandioliom ne samo kostnemu in zobnemu sistemu, temveč pospešuje tudi izmenjavo snovi, ki se kaže v zbolšanju apetita, v večji edlastnosti in v splošnem duševnem in telesnem procvitu dece.

Zdravniška posvetovalnica

G. C. F. v K. Prve pustule pri kozah so navadno pojavijo na obrazu in na glavi. — Po podanem opisu se v vašem primeru ni daleko ne gre za kozo. — G. M. R. v L. Zaječarcevi ni moči z nobenim zdravilom trajno odpraviti. Z žvepljenimi preparati se pač da olupiti kožo in jo očistiti, ne pa njenega ustroja izpremeniti. Pri prekomernem zaljubljanju kože smo že ponovno nasvetovali lahko odrgenje s kroglico bombaža, namočeno v bencinu ali žveplnem etru po 1—2 na teden. Manjši zaječarci izgube pri tem svoje od prahu z mazane »kapice« in »praktično« izginejo iz kože, odnosno postanejo več ali manj nevidni. Večje je treba iztisniti z robom kake tope noževne klinice za papir, z nohtovi, s kako medeno zanjčico. V zalozah medicinskih instrumentov je tudi dobiti poseben instrument za iztiskavanje zaječarcev, tako imenovani »izmečak« ali »iztiskac«. — G. M. Z. v Lj. Anonimno. Košl. — G. F. K. v G. Sredstvo, ki se vedno prevladuje proti metavici (božjasti), je natrijev bromat (4—10 gr) na dan. Zadržala leta mu dela občutno konkurenco luminal, zlasti pri tako zvanih kroničnih kurah, kjer dobiva bolnik neznatne doze zdravila vsak dan, zato pa skozi celo leto. V lekarnah je v dozi po 0,015 dobiti te pastile pod imenom »luminalette«. — G. T. K. v G. Na tropični malariji bolehujoč, navidezno zdrav človek, lahko v napadu umre tekom par ur, pač radi akutnega razkroja po parasitih oboleni krvi. G. L. O. v K. G. Pri pretežni večini smrtnih primerov ne nastopi faktična smrt v trenutku. Da je »smrt nastopila«, pravimo, če je ob običajnih metodah preiskave prestalo biti srce, so nehala dihati pljuča in ne deluje opazljivo več živčevje. V resnici pa življenjski procesi v posameznih organih še trajajo dalje, dasi neznatno, dokler se ne pojavi mrtvaška zatohlost. »Praktične smrti torej ni težko ugotoviti; teoretične umrtlosti pa časovno sploh nikoli ni moči točno fiksirati. — G. Č. Z. v Č. Pod 16 tresljaji v sekundi človeško uho zvokov ne more percipirati. — G. T. R. v F. Klorovo apno. — G. S. B. v Šk. L. Ohranite se na kakega kirurga. Brez osebne preiskave nam ni moči odgovoriti na vaše vprašanje.

PURGEN

splošno znano sredstvo za čiščenje želodca in črev.

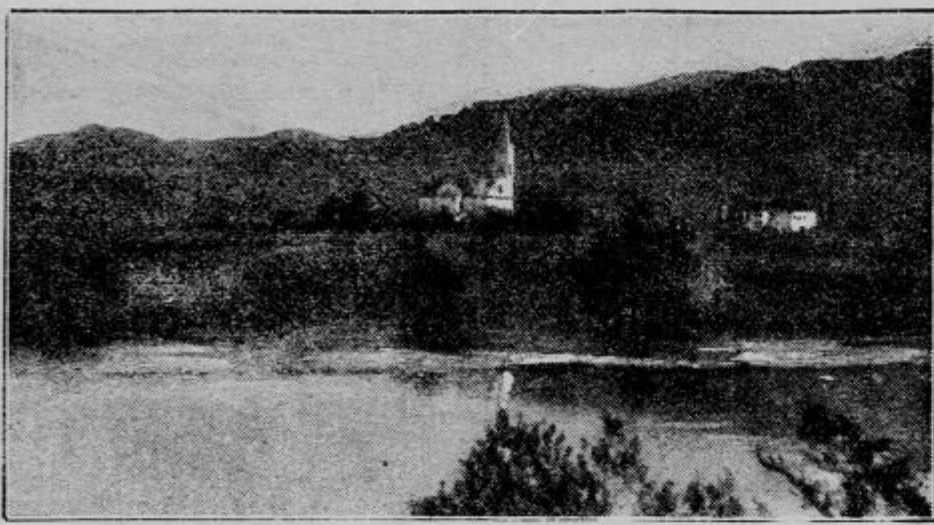
Planinka zdravilni čaj zdravi slabo prebavo, zaprtje telesa, napihovanje, slabo delovanje črevesja, zpuščanje, obolenja mokračne kisline, jeter, žolča in žolčni kamen. Priden samo v plombiranih paketih po Din 20.— v napisom: Lekarna Bahovec, Ljubljana. 174-s

Gadova peč in njena okolica

Cviček iz Gadove peči je znana domača ljubljanska krčma. Tvrde, ki ga razpečavajo uživajo zasluzen sloves in zaupanje krčmarjev. Razume se pa, da se poleg tega iztoči na račun Gadove peči še marsikaj, kar ni videlo nikoli dolenskih gričev, ali kaj se hoče, reklama ne pozna šale... Kdo bo tako kontroliral vsak liter vina od kod je, glavno je, da je vino dobro. Cviček iz Gadove peči pa je res znamenita lapljica. Poživi, razveseli čemerneža, prežene samomorilne misli, potolaži žalostnega, ohrabri figarja, razpali mlačneža in razveže najbolj jecljav in okoren jezik...

Malo je ljubljanskih gostov, ki jim je znana domovina tega zlahnega vina. Vozeč se po južni železnici po prelepem Posavju proti Zagrebu, opaziš se s krškega kolodvora tam pod Gorjanci valovite gričke, posejane z belimi zidanicami in sivimi hrami. Naš sremljevalce nam pokaže od daleč Gregoričovo hišo, ki krona vrh Gadove

Sv. Križ z vinorodno Gadovo pečo in Bočjem v ozadju

Gorjancev, tako imenovani Izvir. Iz dveh podzemskih jam teče izvir, ki je tako močan, da goni na svoji komaj 4 km dolgi poti do izliva v Krko 12 mlinov. Voda je bila svojčas napeljana po lončenih cevih preko Krke po mostu, ki ga je čuvala rimska straža. V Drnovem že srečujemo prve potomce srbskih beguncev, ki so pribekali pred več nego 500 leti v naše kraje pred Turki in so se naselili poleg Gorjancev tudi na krški ravnini. To so: Jurečiči, Pavloviči, Račiči, Račiči, Herakoviči, Srpičiči itd. V Gorjancih so pa ostali: Dejanoviči, Klisuriči, Raplenoviči, Severoviči, Stipiči itd. Poleg njih pa so stari domačini Poklečki, Šimraki, Dragozeti itd.

V verskem oziru se delijo na rimokatolike ali Šoke in na grkokatolike ali Vlahe. Oba izraza Šokec in Vlah nista najbolj priljubljena med njimi, ker sta po mnenju ondotnega prebivalstva zbadljivega značaja. Do Marije Terezije so bili grkokatoliki pravoslavne vere.

Noše takoj izdajajo poreklo ali pokolenje prebivalstva. Naše Kranjce se nosijo po modi, Hrvatice pa belo. Spoznamo jih po širokih rokavih, ki se končajo v nepraktične ošvice. To so široke, s čipkami okrašene manšete, ki se kaj rade namakajo po loncih... Na ramah imajo za kajkavsko nošo tipične «kozice», ki se ločijo med posameznimi seli in okrožji po ornamentiki in tehniki. Robce nosijo nazaj zavezane.

Zelo slikovite so noše grških katolikinj. Sinahe imajo na glavi tipična pokrivala, tako zvane «premetače», to so kratkim, na obeh krajih s čipkami okrašenimi robovi brisačam podobni robci, v katerih vogale zapenjajo kite, ki jim padajo spredaj po prsih. Devoyke nosijo rdeče robce, zadaj zavezane, izpod katerih padajo s tolariji okrašene kite po plečih.

Prsni deli srajc so bogato vezani s prekrasno vezjenino, ki liči tehnično na znani cavtatski vez iz Dalmacije.

V političnem oziru vlada tod velika zmešnjava. Šimrakovi obojajo šume volilec, radičevci republiko in stari «pravi Orvati» zabavljajo na «Vlahe», da se kar kadi. Narod je siromašen. Prejšnje graničarske slave ni več. Poklečki baroni pasejo mršave koze po grmovju in žive skrajno bedno. Svojčas so prejemali iz državne blagajne po 60 forintov penzije in so dobivali

po opaladah mejni tobak za krajcar cenejši kakor drugod. Danes so enaki z nami, kar starci težko prenašajo...

Jezikovno je tod zelo interesanten teren. Gorjani govorijo slovenski dialekt čisto drugače kakor Poljanci-Cerkijanci. Njih narečje spominja na Zagorci. Stari Hrvati so ikavci, naseljenci pa ijekavci kakor Ličani. Celo laiškim ušesom prija jezikovne posebnosti

Dedkovi pomagati

filologi bi pa uživali tod in želi bogato znanstveno žetev. En teden bivanja po zidanicah in hramih bi koristil marsikateremu profesorju več kakor čepeti nad mrtvimi knjigami cele mesece. Na noge torej filologi in v Gadovo peč na študij!

V Cerkljah se založimo z izbornim sirom in sirovim maslom tamošnje mlekarne in z okusnimi in velikimi zapognjenci Lavrinškove pekarije ter jo mahmemo na Dolnjo Piroščo h Golobovi mami, ki krčmari že dolga leta v splošno zadovoljnost vseh domačinov — popotnikov. Odločna žena je to, podobna materi iz Levstikovega «Gadjega gnezda». Čez tri četrte upsmo preko Stojanskega vrha v — Gadovo peč na cilju. Ta se odlikuje po globoki lapornati zemlji, ki je najboljša za vinograde. Nasadi so pravilno razčrtani in zasajeni z najboljšimi vrstami. Lege so zelo strme, kar je dobro, da se voda hitro odteka. Trta v mokrih legah ne uspeva dobro. Prelep je razgled oddod po Krški in Savski dolini. Na severu nam zapirajo razgled štajarski griči, ki sedaj tudi odmevajo v petju, vriskanju in streljanju. Na veliko tragedijo kmečkih puntarjev nas spominja Šrajbarski Turn, Krško polje in starodavne Brežice. Devet kilometrov popolnoma ravna cesta od Velikega Brega do Krške vasi zapelje marsikatero avtomobilista, da poskusi svoje vozilo v najhujšem diru. Pod Čatečem so znamenite Čateške toplice z 42° R vročo radioaktivno zdravilno vodo. Dobro pol ure pod Gadovo pečo je pa termalna kopališče v Bušiči vasi z 28° C toplo vodo. Ali se čudite potem, če je kaplja iz Gadove peči tako fina? Saj raste vendar na vulkanskih tleh kakor Lacrimae Christi!

V gospodarskem oziru ne smemo prezreti dejstva, da v Gorjancih kmasu ne bo več starih kostanjev, ki so dajali toliko dobrega dolenskega maronija. Kilo tega dobrega kostanja se je lahko prodalo za 5 Din, danes pa sekajo vsa debela drevesa in jih prodajajo po 70 vin! kilo v tovarno za tanin. Ta greh se bo maščeval nad skrunilci mogočnih dreves!

Te dni je v teh krajih trgatve. Vsi mejaši pridejo skupaj. Poljanci prihajajo z vozi in posodo. Podgorci prihajajo peš in iz žumberških skritih sel se vsipaio devoyke in sinahe v svojih slikovitih nošah. Gadova peč oživi, zavriska in zapoje... Radost prejšnja vse ob pogledu na bogato nlačilo težkega dela. Stiskalnica cvili, slemena pokajo in težki kamni pritiskajo na trop, da teče trsja sladki vir... Vede

no večje upanje raste, ko prinašajo krepki brentači zvrhane brente grozja in ga stresajo v kadi. Gazda računa in ceni letino, v mislih že plačuje z izkupičkom dolg in kupuje deci obleko za zimo. Mejaš obiskuje mejaša s poličkom in vabi k pokušanji. «Podberin» t. j. mošt, ki je bil pripravljen nekaj dni pred trgatvijo, že kaže svojo le-

tošno moč. Beseda teče gladko m vedno glasneje, vmes se čuje pa smeh in vrisk. Mračno postaja v hramu. Stari Dragozet princse leščerbo in nalije znova požunec. Zasuka si ogromne graničarske brke in zapoje, objemši svojo staro: «Ja i moja Katica mi dva smo jednaki, ja i moja Katica obadva — bedaki...»

Zadovoljna družina pri trgatvi

Radio

Izveček iz večernih programov

DUNAJ (517 m 7 kw), PRAGA (349 m 5 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw) BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), LANGENBERG (468 m 25 kw), BERLIN (484 m 4 kw), VARŠAVA (1111 m 10 kw), DAVENTRY (492 m 12 kw).

Nedelja, 9. oktobra.

DUNAJ 20.05: Angleski večer. Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 1. E. Elger: «Enigma», varijacije za orkester. — 2. H. Purcell: «Whem i am laide». — 3. F. Delius: Brigg Fair; angleska rapsodija. — 4. L. Snyth: Ana-kreontična oda. — 5. A. Bliss: Konverzacija. PRAGA 20: Angleski večer. (Kvartet in orkester). STUTTGART 20: Prenos angleškega večera iz Frankfurta. FRANKFURT 20.30: Angleski večer. (Recitacija, klavir in orkester). BRNO 18: Pevski koncert. 20: Prenos angleškega večera iz Prage. RIM 20.40: Izvajanje 1. in 2. dejanja opere «Carmen». (Bizet). LANGENBERG 18: Kitajska revolucija 1926-27. (Predavanje). 18.30: Izvajanje Beethovnovih klavirskih sonat. 20.10: Angleski večer. BERLIN 19.05: Glasba in film. (Predavanje). 20.30: Angleski večer. VARŠAVA 20.30: Večerni koncert. DAVENTRY 21: Prenos večernic iz Londona. 22: Koncert komorne glasbe.

Ponedeljek, 10. oktobra.

DUNAJ 18.30: Osební odnošaji med Beethovnom in Schubertom. (Glasbeno predavanje). 19: Prekoceanejski poletji; poskusi pred Nungesserjem. (Predavanje). 20.05: Puocini: «Madame Butterfly». Opera v 3. dejanjih. PRAGA 19: Koncert vojaške godbe. STUTTGART 20: Kálmán: «Knežinja čaršaja». FRANKFURT 20.15: Klavirski večer. (Izvajanje Theophil Demetriescu). BRNO 20: Pesmi s spremljevanjem orkestra. — 1. Popotne pesmi. — 2. Pesmi o mrtvih otrokih. — 3. Sedem poslednjih pesmi. RIM 20.40: Velik vokal in instrumentalni koncert v spomin 20-letnice norveškega skladatelja Griega. LANGENBERG 20.20: Prenos Oskarja Wildeja «Salome». BERLIN 18.30: Tedenski tehnični pomenki. (Predavanje). 21: Komorna glasba — Mozart. — 1. Godalni kvartet v D-molu. — 2. Godalni kvartet v D-duru. VARŠAVA 20.30: Večerni koncert. DAVENTRY 21: Prenos orkestralnega koncerta iz Birminghama.

Torek 11. oktobra.

PRAGA 19.40: Prenos pevskega koncerta iz Smetanove dvorane v Pragi. STUTTGART 19.15: Politične in socialne razmere v Avstraliji. (Predavanje). 20: Koncert narodnih pesmi. — 1. Štiri resne pesmi. — 2. Pesmi iz Alzacije. — 3. Popotne pesmi. FRANKFURT 19.30: Večerni koncert. Opera v 4. dejanjih. (Prenos in frankfurtske opere). BRNO 19.40: Prenos pevskega koncerta iz Smetanove dvorane v Pragi. RIM 20.30: Prenos iz gledališča. LANGENBERG 19.40: Premog v kraljestvu kulture. (Predavanje). 21.20: Premog bismatcha med Wagnerjem in Dienerjem za nemško prvenstvo v težki atletiki, iz sportne palače v Berlinu. BERLIN 19.30: Namešenci v modernem gospodarstvu. (Predavanje). 20: Poljavi in teorije okultizma. (Predavanje). 21: Prenos iz sportne palače v Berlinu. (Bol za nemško prvenstvo v težki atletiki). VARŠAVA 20.30: Večerni koncert. DAVENTRY 20.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Cardiffa.

Sreda, 12. oktobra.

DUNAJ 20.30: H. Wavra pripoveduje zabavne anekdote. Umo izvajajo Berg-novo emodejanko «Nar in Kohlmesergasse». PRAGA 19: Prenos iz gledališča v Pragi. STUTTGART 20: Produkcija španskega kitarista Camilla Pujola. 20.50: H. Sodermann: «Domovina». Izra v 4. dejanjih. FRANKFURT 20.15: Mešan večer. BRNO 19: Prenos iz Nar. gledališča v Pragi. RIM 20.40: Koncert orkestra in pevskega zbora.

LANGENBERG 20.15: Večer Ludvika Hardta. Pravljice in idile. (Sodeluje komorni trio). BERLIN 20: Materija. (Predavanje). 20.30: R. Schumann: «Genovefa». Opera v 5. dejanjih. VARŠAVA 20.30: Večerni koncert. DAVENTRY 19.45: Koncert salonskega orkestra. 20.15: Prenos Mozartove opere «Carobna piščal» iz kraljevega gledališča v Edinburghu.

Četrtek 13. oktobra

DUNAJ 19.30: Koncert društva dunajskih glasbenikov. — 1. Grecchi: Prolog za «Cassandra», za bariton - solo, zbor in veliki orkester. — 2. Gustav Mahler: Druga simfonija v C-molu. PRAGA 19.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Smetanove dvorane v Pragi. STUTTGART 20.15: Orkestralni koncert filharmoničnega orkestra izvajajo Dvořakove, Brahmsove, Mozartove, Strausove serenade. 21.30: Večer živih. (Sodelujejo solisti in orkester). BRNO 19.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Smetanove dvorane v Pragi. RIM 20.45: Večer italijanskih operet. LANGENBERG 20.10: Orkestralni koncert. BERLIN 20.45: Berlinska in brandenburška ljudska glasba. VARŠAVA 20.30: Večerni koncert. DAVENTRY 21: Koncert vojaške godbe.

Kino

Lya de Putti o modi

Lya de Putti ni navadna filmska zvezda, kot so druge. Njen ognjeni, prav madžarski temperament je povzročil mnogo nesporazuma z njenimi ameriški režiserji, ker je v tamošnjih ateljih glavni zakon red in točnost, na muhe zvezi se pa nič kaj ne ozirajo. Da se je Lya vseno posretilo udomaćiti se tudi v Ameriki, je v priznanje njene umetnosti. Res je, da je minulo precej časa, preden so se našli za Lya de Putti v Ameriki pravi režiserji in prave vloge. Ko se je na koncu začelo z delom, je bila Lya de Putti lahko zadovoljna. Njen prvi režiser je bil najslavnejši ameriški morda sploh največji režiser na svetu: D. W. Griffith. V njegovi režiji je izdelala film, ki je imel do nedavna za naslov: «Satanove brige», sedaj ga je pa prekrstila v «Lorda Luciferja». V tem filmu sta Lya partnerja Adolphe Menjou in Ricardo Cortez in že ti imeni dokazujejo, v kako odlično družbo je prišla mala Lya iz Budimpešte, ki je bila nekoč samo učenka igralske šole.

Toda vražja Lya je videti, kot da bi v resnici bila v nekaki zvezi s peklom, ker so ji takoj po filmu «Lord Lucifer» določili vlogo v prvem ameriškem filmu mladega nemškega režiserja Lotharja Mendosa z naslovom «Kralj vseh zvodnikov». Lya igra v tem filmu kokoto in kako igra te vloge, ve vsakdo, ki jo je kdaj videl v filmu. Njene toaletne so iz same svile in so povzročile splošno občudovanje ne samo v krogih filmske publike, nego tudi med njenimi koleginjami, kar ni malo. Zato ni čuda, da je neki ameriški list naprosil Lya de Putti, naj poda svoje nazore o modi. Lya de Putti se je odzvala temu pozivu in tu prinašamo njene misli, ki niso sicer tolikanj nove za dame, a so tembolj zanimive za moške.

Še pred 30 leti bi bila obžalovala žene. Gotovo je moralo biti strašno nositi na sebi toliko obleke, kakor jih je predpisovala takratna moda. Danes pa ne pomilujem žensk, temveč moške.

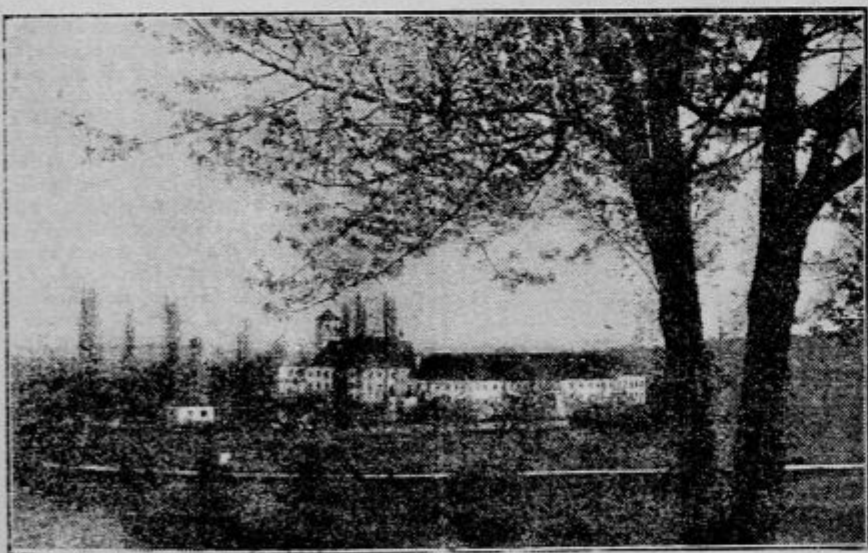
Nam je danes moda mnogo prijetna. Mislim, da je prav za prav ves napredek v modi ta, da je naš čisto estetski okus postal bolj praktičen. Pred nekaj časa je bilo namreč mogoče, da je nova moda prodira samo zato, ker je bila nova in ker je bila moda, pa naj je bila še tako neuporabna. Danes mislim, da to ni več mogoče.

Dame so se torej spremenile. Toda čudno, gospodje so ostali neverjetno konservativni. Dame v svojih lahkih oblekah prenesejo vročino tudi takrat, kadar je plesna dvorana natrpana z ljudmi. Ko pa vidim, koliko energije je treba, da ostane moški v smokingu in s trdim ovratnikom pri temperaturi 30 do 35° še vedno gentleman, moram gospode občudovati, a še bolj jih moram pomilovati. Pravi čudež je, da je ostala moška moda tako konservativna, da celo poleti predpisuje smoking in strašni trdi ovratnik. Uniforma za gospode — tako so krstili smoking — se v resnici zelo prilaga in ni razloga, da bi jo odbili. Toda nikdar ne bom mogla razumeti, zakaj mora biti smoking tudi poleti iz črnega sukna, ki drži vročino. Na žalost je resnica: le ena je sila na svetu, ki utegne uvesti modo belega smokinga. To je princ Waleski. Kadar se bo prikazal angleški prestolonaslednik v srajci na cesti ali v belem smokingu na veselici, šele takrat bo tako zvani močnejši spol rešen velike muke.

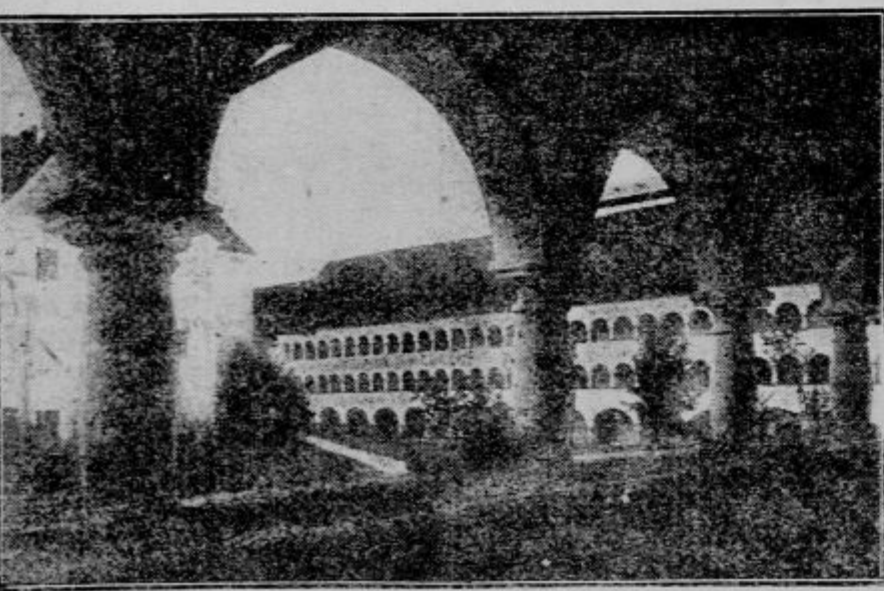

V trgatvi!

ve peči. V Krškem sedemo na zapravljenem, ki nas potegne v trideset ure do Cerkelj ob Krki. Spotoma razgledujemo prelepo okolico Leskoveca, nad katerim králjuje grajska pristava, bivša last grofa Auersperga — Anastazija Gruna, ki je hotel pobasati vso slovensko literaturo v eno torbo... Ob česti na levi opazujemo staro Savsko strugo, koder je tekla Sava pred 120 leti. Takrat pa so jo utesnili v novo strugo in so ji naravnali precej ravno pot proti Brežicam. Stara struga je držala mimo Drnovega in Bregov. Pod Drnovem opazimo velikanke obdelane kamenite bloke, ostanke starorimskega mesta Neviodunuma, ki je bilo eno izmed največjih mest v naših krajih. Mnogo izkopin hrani ljubljanski muzej, dovolj pa jih še hrani zemlja po tistih krajih. Rimljani so napeljali v Neviodunum izborno vodo iz ostrža

Nekdanji samostan v Kostanjevici

Dvorišče Kostanjeviškega samostana

Uradniki in uradnice!

Vaše plače Vam ne dopuščajo, da se Vašemu stanu primerno in dostojno oblečete. **Ne imejte brige, pomoč je tukaj. Obl. Ilirija, Mestni trg 17/1.** Vam nudi vse manufakturno blago prvovrstne kvalitete **na 6 mesečno odplačevanje.** Na poziv tel. 28-25 Vam pošljemo tudi zastopnika v hišo.

Trstje za strope

naročajte le pri domači tvornici

Jos. R. Puch, Ljubljana, Gradaška ul. 22, tel. 2513

katera **edina** izdeluje to blago iz najboljšega zdravega materiala, močno pleteno s pobakreno žico. Originalni zavijki s točno kvadrato, o čemer se pri nakupu tega blaga vedno prepričajte! **Cene konkurenčne**

Restavracija „LJUBLJANSKI DVOR“

Sezona morskih rib

V petek se je začela v restavraciji Ljubljanski dvor sezona morskih rib. Točil bodem najboljša vina, tudi letošnjo portugalko. Specijaliteta pristni kraški teran. Vsak večer od pol 8 ure naprej igra salonski orkester.

Vstopnine prosto.

Odprto do 1. ure po polnoči.

..... Za obilen poset se vljudno priporoča

restavrat B. Pupovac

Godbene instrumente

na **pihala in lok**, čiste harmonije in precizno izdelane in tudi vse potrebščine dobite najceneje v tovarni GUIDO BARDELLI - TRST, Glavno zastopstvo za kraj. SHS JOŽE GROM - VRHNIKA, kjer so nabavile instrumente že razne godbe iz Slovenije. 10655 *

Pohištvo

elegantno, fino, cenevredno po lastnih in danih načrtih **A. AMANN, Ljubljana** Dvorni trg št. 1

Gospodarska zveza v Ljubljani

oddaja lepa, odbrana

Jabolka

pri količini od 20 kg dalje po ceni **Din 2.90 za kg.**

Abonenti

na kosilo in večerjo, okusno in obilno po Din 12—, 15— (z močnato jedjo) in Din 20— (s pečenko in močnato jedjo) se sprejmejo v restavraciji Vetrinjski dvor, Hinko Kosič, Maribor, Vetrinjska ulica

Svoje modno krojaštvo

za dame in gospode priporoča

J. BIANCHI

Sv. Petra cesta 44. 10633 *

Do

obvezo in odprite vendar enkrat oči ter ne kupujte v trgovinah, kjer Vam nudijo slabo

robo za drag denar, ampak kupite še danes dopisnico za 50 para in pišite takoj po ilustrovani cenik z več tisoč slikami na veletrgovino R. STERMECKI, CELJE št. 20, v katerem najdete po čudovito nizkih cenah obleko, čevlje, klobuke, srajce, ure, harmonike, gramofone, britve, toaletne, modne, jeklene in galan terijske predmete. Naročila čez 500 Din poštne prosta. Kar ne ugaša se zamenja ali vrne denar. 88 *

Zahtevajte moj velik cenik brezplačno

A. Kiffmann, Maribor 6b

največje skladišče ur

Jamsvo d. eta. Za neodgovarajoče vrata denar.

Zahtevajte moj velik cenik brezplačno.

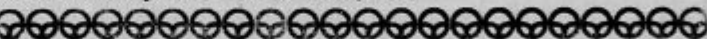
St. 150 Budilka odbi-ja ure D 160—	St. 151 Ura kuhavica D 370—	St. 152 Od- bi-ja ure D 160—	St. 156 Budilka D 115—	St. 157 Budilka D 120—	St. 158 Budilka D 80—	St. 154 Budilka D 75— Prima 90—	St. 159 Roskopf 95- Prima 143—	St. 157 Nikel 173- Srebro 285—	St. 156 Nik. tula Dln 110—
------------------------------------	-----------------------------	------------------------------	------------------------	------------------------	-----------------------	---------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	----------------------------

Najpraktičnejše in nacenejše so francoske kape „BERETS“

Prodaja na veliko

Kosta Nikolić i drug, BEOGRAD,

Knez Mihajlova ulica broj 18.

Najpopolnejši Stoeper šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj oglejte si to izrednost pri trdnosti.

Lud. Baraga, Ljubljana

Selenburgova ulica 61.

Izraščalen souk 15-letna garancija. Telefon št. 980. 26

Zahvala.

Za številne izraze iskrenega sočutja ob priliki prerane smrti našega ljubljenelega soproga, očeta, brata itd., gospoda

Vilko Praprotnika višjega davčnega upravitelja

izrekamo tem potom vsem našo najtoplejšo zahvalo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena darovalcem krasnega vetja in vencev, nadalje č. g. kano-ku dr. Alojziju Merharju za prijazno spremstvo, gg. pevcem za v srce segajoče žalostinke ter vsem številnim prijateljem in znancem za čaščeče spremstvo na njega zadnji poti.

Ljubljana, 9. oktobra 1927.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Ob smrti naše preljube, neopazne soproge, mamice, stare mamice tete tašče itd., gospe

Berte Počivavnik

nam je toliko prijatelj in znanec izkazalo sočutje, da nam je bilo v veliko tolažbo. Ni nam mogoče vsakemu posebej se zahvaliti. Bodi vsem najiskrenejša zahvala.

Zlasti se zahvaljujemo pred. g. župniku Janku Petricu za večkratne tolažilne obiske, g. dr. V. Spornu za ves njegov trud, ki ga je imel skozi več nego pol leta, da je umrla naša mati v neni težji bolni žali trpljenju; zahvaljujemo se dobri prijateljici gospe Ivanici Goršetovi ter ge. Milki Kristanovi in Pavli Martinovi, ki so drago pokojnico v neni bolezi in obiskovalci, tolažili in ji stregli. Posebno zahvalo izrekamo č. sestri Dioniziji za neno nadčloveško požrtvovalnost v težih mesecih bolezn. — Prisrčna zahvala pevskega zbora „Glasbene Močice“ za genljivo petje. Sokolu I. za turobne žalostinke ter vsem darovalcem krasnih vencev in šopov, kakor tudi vsem, ki so neopazno nam pokojnico sremili k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1927.

Globoko žalujoče družine
Počivavnik, Fabiani, Wohinz

Zahvala.

Ob prebriski izgubi naše predobre ljubljene mamice, oziroma stare mamice, gospe

Franciške Kulnik roj. Kerstein

ki je izdihnila svojo blago dušo dne 4. t. m., smo prejeli toliko izrazov sočutja, da se čutimo dolžnim se tem potom prav iskreno zahvaliti. Zahvaljujemo se čast gg. duhovnikom, okrožnemu zdravniku g. dr. Kogoj, uradništvu, delovodjem in delavstvu Kranjske industrijske družbe, in njihovim svojcem, Marijini družbi, tovarniški in jesiški požarni bramb, vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopov, dragi prijateljem in znanem, ki so spremlili našo ljubo mamico na zadnji poti in s tem skazali njej ki jo je vse življenje spremljalo le trdo delo, trpljenje in žalost, zadnjo čast in spoštovanje.

Vsem in vsacemu prisrčni: Bog povrni!

Jesenice-Furine, dne 7. oktobra 1927.

Anton Kerstein, Franc Kulnik, sinova, Alojzija Kulnik, sinaha, Slavka Drago in Radivoj, vnuki.

Vaša obleka bode izgledala zpet kakor nova, ako jo pustite kemično čistiti v tovarni Jos. Reich

Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana,

Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekom 24 ur.

Barvanje oblek v različnih barvah.

PUH - PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

Na drobno

Specijalna

Na veliko

trgovina vozičkov in koles

Sprejema v popravilo vozičke, kolesa, šivalne stroje.

Ponikljanje, lakiranje, avtogenično varenje.

ZEMELROK OTON

Lastna tovarna Glince - Trzaska c. Prodajalna Marijin trg 8.

Pred nakupom!

Jesenskega in zimskega blaga

vabim cenjene odjemalce da si ogledate krasno izbiro za vse vrste oblek, po najnižjih cenah. 965 *

Vinko Savnik, Radovljica.

Jerneja Pekleta

V spomin pokojnega se bo v ponedeljek 10. oktobra t. l. ob pol sedmi uri darovala v župni cerkvi na Viču sv. maša za dušnico, h kateri vabimo vse Jernejeve znanke.

Vič, Dobrova, 8. oktobra 1927.

Zalujoči rodbini:

Pekletova in Podobnikarjeva

Brez posebnega obvestila.

Tužnim sram javljamo prebrisko vest, da nas je za vedno zapustila dne 7. oktobra ob 9 uri zvečer naša srčno ljubljena in blaga mama, stara mama in tašča, gospa

Julija Kukovič

prevredna večkrat s tolažili svete vere.

Pogreb blage pokojnice se vrši v ponedeljek ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosi na domače pokopališče.

Planina, dne 7. oktobra 1927.

Zalujoče rodbine:

Vilka in Feliksa Kukovič, Naraks, Križman, Podgoršek in Kuhn.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu. in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Brzjavke: Kredit Ljubljana telefon 1. 2040, 2457, 2548; interurban 2706, 2806

Milan Fabjančič:

Gospa Janja

«Joj, Janja, tam pod dimnikom, pod tem črnim curkom dima bo rastla za te pšenica, se bo gnetil kruh...»
Prezvelo je to strašno čuvstvo, vsa moč in odpornost je padla od nje, skočila je k zasenčenim žarnici in jo užgala s pridruženim krikom: «Luči, luči!» Iz sobe je skozi okno planil mrak in se je utaboril nad cesto in njenimi kosemi, prečel, kdaj se znova požene v razsvetljeno sobo. Janja je spustila zavos in se je predala ugodnemu vplivu svetlobe.

Zdelo se ji je, da je po sobi vse razmetano, da tišči omara na mizo, da se postelja preriva s steno. Nič ji ni bilo po godu. Že zdavnaj se je bila odvalila takih sobic z eno posteljo, natripanih s sobno opravo. Ogleđalo je poševno viselo od stene, kakor bi se hotelo odtrgati in telebniti na tla. Mrzla visoka peč se je mrko stiskala v kot in je gledala Janjo kot samotni spomenik sredi polja. Strašen domislek je presunil Janjo, da je kriknila kakor pred sunkom z nožem:

«Kakor nagrobni kamen, samo napiša se manjka!»

Kamorkoli se je ozrla, povsod muka in strah, povsod trpka zapuščenost. Legla je, luč pa je gorela vso noč, to prvo noč brezupa in temne mračnosti. Ležala je v postelji kakor odžagano deblo, ki se pari na soncu in se moči v dežju in čaka, da ga ostrí zobje je-klene žage razrežejo v deske in drobno žaganje. Ni imela nikogar, ki bi ji poljubljil roko, jo pogladil po licu in ji gledal v oči; kraj njenega ležišča je zeval neznanski prepad, kakor da se je vdrl pol sveta, neka sila jo je vlekla v to brezno in se je rogala njeni

zapuščenosti. Proti jutru so se Janji zmračili svetovi in stisnile misli, zasnila je vročični sen utrujenosti.

In je prišel pod okno ubog in ske-san; milo je tožil in klical Janjo, ki je stala pri oknu v snežno beli srajci brez rokavov, in jo je prosil odpustanja. Janja pa se je smejala njegovi bolesti in ponosno odbijala vse njegove ponudbe.

«Hočeš kruha, Janja? Na, vzemi...!» Vrgel je hlebec proti oknu, ki ga pa ni dosegel, in trd kamen je padel nazaj na njegovo glavo, da je zastokal in se zvil.

«Hočeš denarja, Janja?»

Zalučil je polno pest rumencev proti njej, nanj pa so padale težke je-klene kroglice. Z okna je donel Janjin smeh, kakor da se trga biserna tkanina, in njen glas mu je trgal prsi:

«Hvala, dragi, preljubi! Ne potrebujem, saj imaš za se premalo, pa bi z menoj delil? Bog ti blagoslovi! Hočeš ljubezni, ljubček, hočeš rož, cvetja? Na, lovi!»

Z okna je kakor krvav slap sipala rdeče rože, ki so naraščale v deročo reko, na onega pod oknom pa so padale krvave, ostre črepinje, da je stokal, otepal in pobegnil v temno noč.

V jutro jo je prebudila gospodinja, ki ji je prinesla kave in kruha. Janja je bila še vsa v objemu nemirne noči in ni odgovorila na jutranji pozdrav.

«Kako ste spali?» jo je vprašala gospodinja in ker ni bilo odgovora in je videla zaspane Janjine oči, je pridala: «Prva noč seveda ni prijetna... Človeku je, kakor da leži kraj mrtvega. Težko je vdovam prvo noč. Kaj se vso noč žgali luč? Seveda, človek se boji strahov — tako prvo noč... Dvignem zavoso.»

Jutranji hlad je dihljal v sobo in Janja se je vzdignila.

Janja ni še nikoli v življenju prestopila tovarniškega praga in zato se je strahoma napotila v ta tuji svet, ki ga je poznala le iz knjig, časopisov in zatohlih romanov. Že pri vstopu je razločila in spoznala surovi red in neizprosno točnost, ki vlada v kraljestvu strojev. Že se je hotela obrniti in kreniti kamorkoli, samo ne pod te visoke, počrnele dimnike, ki so jo s tako prezirljivo hladnostjo sprejemali. Ko pa je že nastavila kupo življenja na ustnice, je hotela izprazniti njeno grenko tekočino do dna.

V pisarni so jo spoštljivo sprejeli in še sanjalo se jim ni, da je prišla prav za prav beračica za delo. Čudoma so jo gledali in gladko zlikani gospodje so ji odsvetovali, ko so ji ponudili mehki stol. V velikih ovinkih jim je razložila svojo zgodbo, ki jo je znova vso izmučila, da je stala blede pred njimi in so se ji lesketale solze pod mehki črni trepalnicami. Sprejeli so jo za poskušnjo, bolj iz usmiljenja kakor iz potrebe, v dobri veri, da njene bele roke in nežne oči ne bodo zdržale med stroji.

Strah je začelnika, ko stoji pri stroju kakor pri živi zveri, ki ni zmožen ne besede ne prijaznega pogleda, le vedno in vedno zahteva svoje, neizprosno muči svojo žrtev, dokler ji ne zmanjka sil. Silna nespretnost in še večja razburjenost sta pritiskali Janjo k tlom, ko je stala pri stroju in opazovala njegovo delovanje. Duh po strojnem olju, po preperelih odpadkih, brnečih jermenih, lomastenje in šumenje tisočih koles in kolescev, vrecevni nasti predpasniki, glave, zavite v robce, da se ne bi zagnezdi praš v lase, pomilovalno smešenje nad nerodnostjo novinke, izpraševanje in mučno odgovarjanje, vse to jo je opijanjalo in ji jemalo pazljivost, da jo je butnila

kljuka stroja v koleno in ji je rešetka pretisnila prst, da je kriknila od bolečine. Janje ni bilo več k strojem, nič več ni prišla pod črne curke zadušljivega dima, raje bi bila obležala sredi ceste kakor zavrnjeni kamen, ki čaka, da ga zdrobe kolesa.

Zaprta se je v samoto svoje sobe in je slonela po vse dni pri oknu, razdirajoč si srce in zdravje z zastrupljajočimi mislimi. Sahnila je kakor sobna cvetka, ki pogreša solnce in tople srčne miline in se brez besed in tožbe predaja neizbežnemu koncu.

Ob tistih večerih je hodila v mesto, da se razživi med veselimi vrvenjem brezskrbnih zaljubljenecv, in večkrat se ji je zahotelo, da bi se komu naslonila na komolec in bi z njim zarajala omotični ples prešernega smeha in opojnega nesmiselnega življenja. Da bi le ne ležal pod srcem ta črni trdi kamen, ta v klobčič zvita bolest, ki je rastla iz dne v dan, jo preganjala, da ni imela obstanka ne na ulici, ne v drevoredu in ne v hladnih parkih. Niti se ni mnogo zmenila za to, da jo ob takih sprehodih vedno spremljajo tihe višnjeve oči samotnega šetalca, ki ni nikoli zamudil prilike, da bi jo srečal in s mirnim korakom zasledoval.

Nekoč je Janja srečala svojega bivšega moža, kogar priimek je še vedno nosila, in malo da ji ni omahnil korak. Tako nenaadno je bilo to srečanje. Lahna rdečica ji je šinila v obraz, pod seboj pa ni čutila tal. Zazdelo se ji je, da se je tudi njemu zazibal korak in da se mu je zdrznil pogled. Pa sta šla drug mimo drugega brez besede, brez pozdrava. Ves nov je bil, nekam posmlajen, v gumbnici je nosil majhen rdeč razcvetek, ki je Janjo zbodel, da je v vseh prslih začutila eno samo bolečino. Ni se mogla premagati, da se ne bi po par trenutkih ozrla za njim.

Videla je, kako je krenil v hišo, kjer so zanj sedaj rasle nove rože. Zasmejala se je na glas kar sredi ulice, postala je in doslej neznana škodoželjnost ji je užgala oči, da so ji divje zazarele. Nov ogenj jo je prevzel in začutila je v sebi silno moč, da bi strla gada, ki nemoten uživa srečo in svobodo. Ko je krenila dalje, je zapazila tiste modre oči, je zaslišala isti mirni korak, ki je tolikokrat spreminjal njeno pota pa se ni zmenila zanj. Živa rdečica ji je razširila lica, v njene ude je planila mladost, toda roke so ji vztrepetale in mala torbica — spomin na veselo, srečne dni — ji je zdrknila na tla. Oba sta hitela pobirati; pri tem ste se ujeli njuni roki in toliko da se ni obraz dotaknil obraza.

«Hvala,» je s hvaležnim pogledom rekla Janja, ki ni mogla zadržati rdečice. Tudi njemu se je poznala plaha vznemirjenost; nerodno je snel klobuk, zaman trudeč se, da bi ustalil svoj zmeden pogled. Kakor da ju je prikovalo ob tla, se nista mogla ločiti in sta se gledala v mučni zadregi. V begotnem trenutku je videla, da je ta človek še mlad, skoraj mladenič, da so njegove oči še neizkušene in da mu jezik večje zavozljana čustva. Ves se ji je bil prikupil in škoda se ji je zazdelo, da bi ga izgubila. Vsa se je žensko raznežila in s presunljivim pogledom se je zazrla v njegove plahe modre oči:

«Spremite me, mladi gospod, prosim! Saj ni daleč, nekaj korakov s amo.»

«Prosim, prav rad,» je hitel, dasi še vedno ves stisnjen v zadrego. Molče sta krenila dalje, četudi je v obhriškalo neko izredno veselo čustvo, ki ni moglo najti izraza.

(Sledi.)

Sukno — Doubt
Kamgarn
za moške obleke — Velike izbire — Ugodne cene
R. Miklauc
PRI SKOFU
Ljubljana, Ljubljanska 11.

Izšla je
Blasnikova
VELIKA PRATIKA
za prestopno leto 1928,
ki ima 366 dni
„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski metjski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevani in je še danes na bolj objavljan.
Letišnja obširna izdaja se odlikuje po bogat vsebini in slikah.
„VELIKA PRATIKA“ je najbojši in najcenejši druinski koledar.
Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri
J. Blasniku naslednikih
tiskarna in litografični zavod
Ljubljana, Breg štev. 12.

Braz orodja ni rokodelstvo.

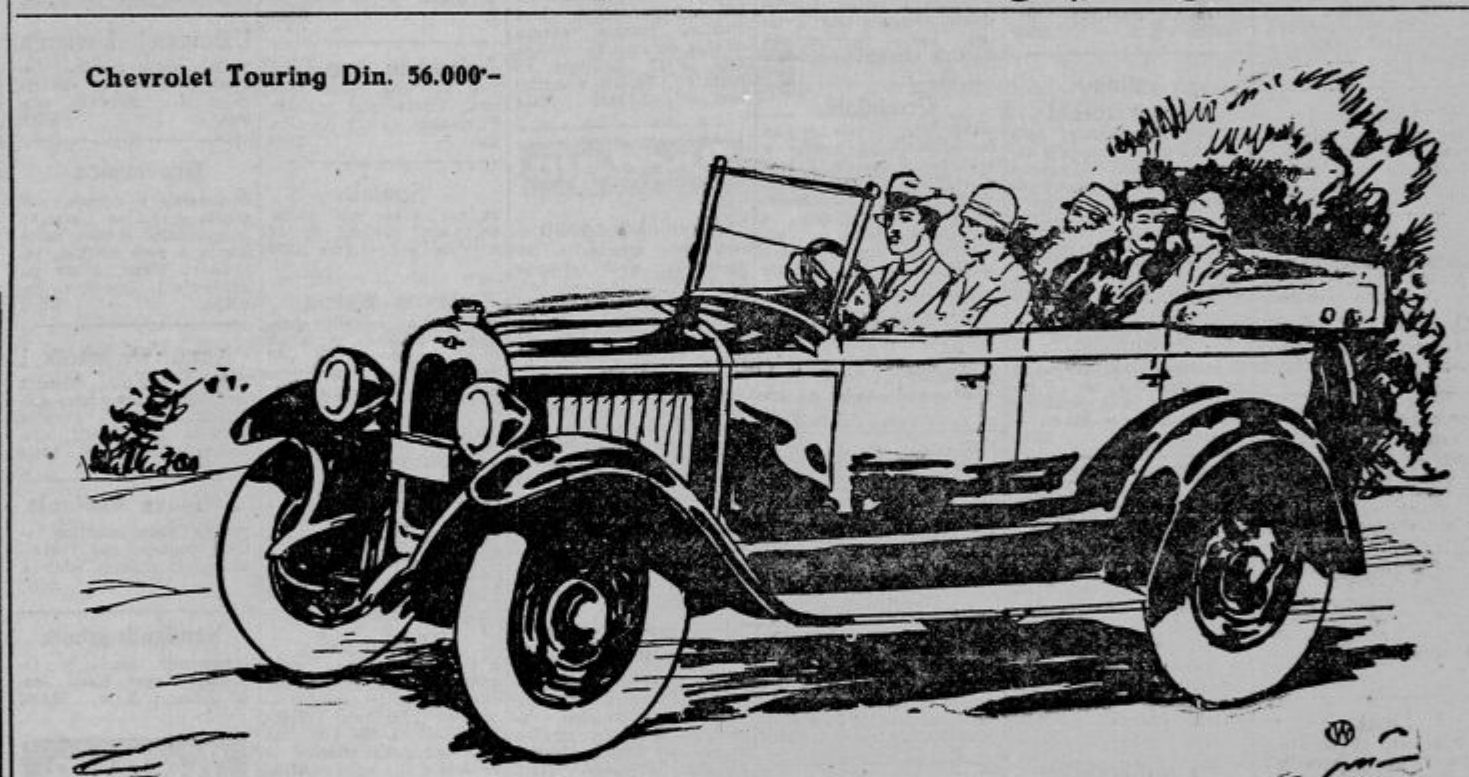
Posnemalnik za britek, zalamčeno za večno dobro ostrino in izključuje vsako drugo ostrenje. Po dveh tednih preizkušnje vrnem denar, ako ne odgovarja — Prospekt pošlje zastoni in pošlino franco.
ST. SCHNUR SLAV ORAHOVICA

„SPECTRUM“ d. d.
Inž. Kopista, Dubsky in Krstić, tvornica ogledal in brušenega stekla.
Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, tel. 343
Zagreb, Beograd, Osijek, Središnja: Zagreb
Zrcalno steklo, portaino steklo, mašinsko steklo 5–6 mm. ogledala, brušena vseh velikosti in oblikah. kakor tudi brušene prozorne šipe. Izbočene plošče, vstekljevanje v med. Pina, navadna ogledala.

Cisto lice!
Mladeniško svetlost, izvirno polepšanje dobite že prvi dan uporabe medijem, biološkega sredstva „Vesno“ kosa lica se frapantno očista, izginejo vse detritivne, rumene in rdeče lise, solzne pege, hrastovost, spuščajo gube in vsi znaki starosti izginejo. Kosa lica postane baršnatost, čista, ruhičasta in izredno pomlajevalna. Ugodno garantirano in dokazljivo.
Garantura 92 Din — Vihra, tototiz daje izvanredno lep in gost porast otre in trepalnic, istočasno barva v temni barvi 50 Din — „Ostalisque“ pora in Muscles najmočnejši eliksir za branjevanje in pomlajevanje, ovesnega lica 80 Din — Diamant daje odem lep zamumijte pogled, garantirano o-škodljivo, 55 Din — Centifolia kozmetični savod Zagreb, lica 97 — Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte! 54/11

Kontenina rujava	Din 7, 10, 13	Sifon	Din . . 10, 14, 18	Brisače platnene m	Din 12, 16, 20
za rjuhe	28, 32	batist	. . . 16, 20, 30	protir	24, 36, 48
bela	9, 10, 12	Zefirji	. . . 10, 15, 26	Inlet	18, 24, 32
za rjuhe	28, 32, 38	Popelini	. . . 28, 32, 46	Gradel za madrace	28, 36, 48

JOSIP ŠLIBAR, Ljubljana, Stari trg (poleg Zalaznika)

„Vrednost“ in „Zanesljivost“

radi katerih tisoči in tisoči kupujejo ta avtomobil, in sicer so to ljudje, ki jim je čas zlato. Tisti, ki morajo brzo potovati iz kraja v kraj in se zanesti na svoje vozilo, da venomer brez motenja vozi. — Vsi ti si nabavljajo, in sicer vsak dan, v večjem številu »CHEVROLET-a«, ker so spoznali njegovo zanesljivost v vsakem oziru.

Izdelan je tako močno, da prevozi najslabše ceste in najstrmejšie klanice s presenetljivo lahkoto. Chevrolet avtomobil ne stoji skoro nikdar v popravilu in Vam služi dan za dnem, ne da bi odpovedal.

In vendar je Chevrolet veliko več kot samo »koristen« avtomobil. — Njegova okusna oblika in lepota storijo ga vozilom, ki ni samo koristno, ampak tudi tako, da Vas vedno razveseli pogled na njega. Njegova izredna oblika, zelo okusno pleskan z Duco lakom, njegova tehnična dovršenost in ekonomičnost — osamosvestijo lastnika Chevrolet avtomobila.

Naš zastopnik Chevroleta predvede Vam radevolje ta krasen avtomobil in razjasni ugodne pogoje odplačevanja, kateri Vam omogočajo, da takoj postanete lastnik Chevrolet avtomobila.

CHEVROLET
Proizvod General Motors Co.

GLAVNO ZASTOPSTVO in skladišče rezervnih delov
V. & M. Barešič & Ko.
LJUBLJANA, Osnovna cesta štev. 12, telefon 2292
ZAGREB, Kukovičeva ulica štev. 30, telefon 2744

Velour in pliš
za damske plaščice, velike izbire, ugodne cene
R. Miklauc
Pri Skofu
Ljubljana, Ljubljanska 11.

40-50.000 Din
kavcije položi izvežbani trgovec za premešno službo. Ponudbe pod Poštenost 777 na oglasni oddelek Jutra.

Težke bolezni
izčrpajo telesne moči. Poleg najbojše nege, potrebna je za čas bolezni in oporavka taka, hrana ki trzo nadomesti izgubljene moči. Tako dietetsko sredstvo so ugodne okusne a lahko prebavljive „OVOMALTINE“, ki vsebujejo albumine, ogljikohidrate, masni, hranive soli in vse vitamine mleka, jajec, slada in kaka-a. Ovomaltine nudijo telesnu v koncentrirani obliki životne sestavine potrebne za obnovo in jačanje staničnega tkiva.

OVOMALTINE
hranijo, jačajo in debelijo ter dovajajo organ zmu vitamine, velike hranive vrednosti in važne za življenje.
Dobite jih v vseh lekarnah, drogerijah in boljših delikatesnih trgovinah, za ceno:
100 gr 18 50 Din, 250 gr 36 25 Din, 500 gr 63 25
Zahtevajte brezplačni uzorec, pozivajoči se na ta list od
Dr. A. WANDER d. d. Zagreb

Valovite lase!
Krasne in tepe naravne kodre dobite takom ene noči s lotionom „Isolda“ od dr. Durraine & Co. Paris. Lotion kares nadomešča najzaprtejšo kondulacijo naravnih las, rahlo ter olajšava friziranje. Lase ostanejo dolgotrajno valoviti in odporni napram vlagi 40 Din — Balzam za jakejše las, epohalni francoski eliksir, momentalno odstranjuje vse prehlaj, mbel in krastice. Kosa glave postane čista in sitrava a lasje pridenejo rasti v svojih bujnih pramenih 40 Din — Dobite jo v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah — „Centifolia“ kozmetični savod, Zagreb, lica 37. — Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte. 54/11

Pridite v našo prodajalno in zahtevajte čevlje z „ELASTIK“ podplati!

Ljudem dela!

Obutev, namenjena za delo, se ocenjuje po trpežnosti podplatov.

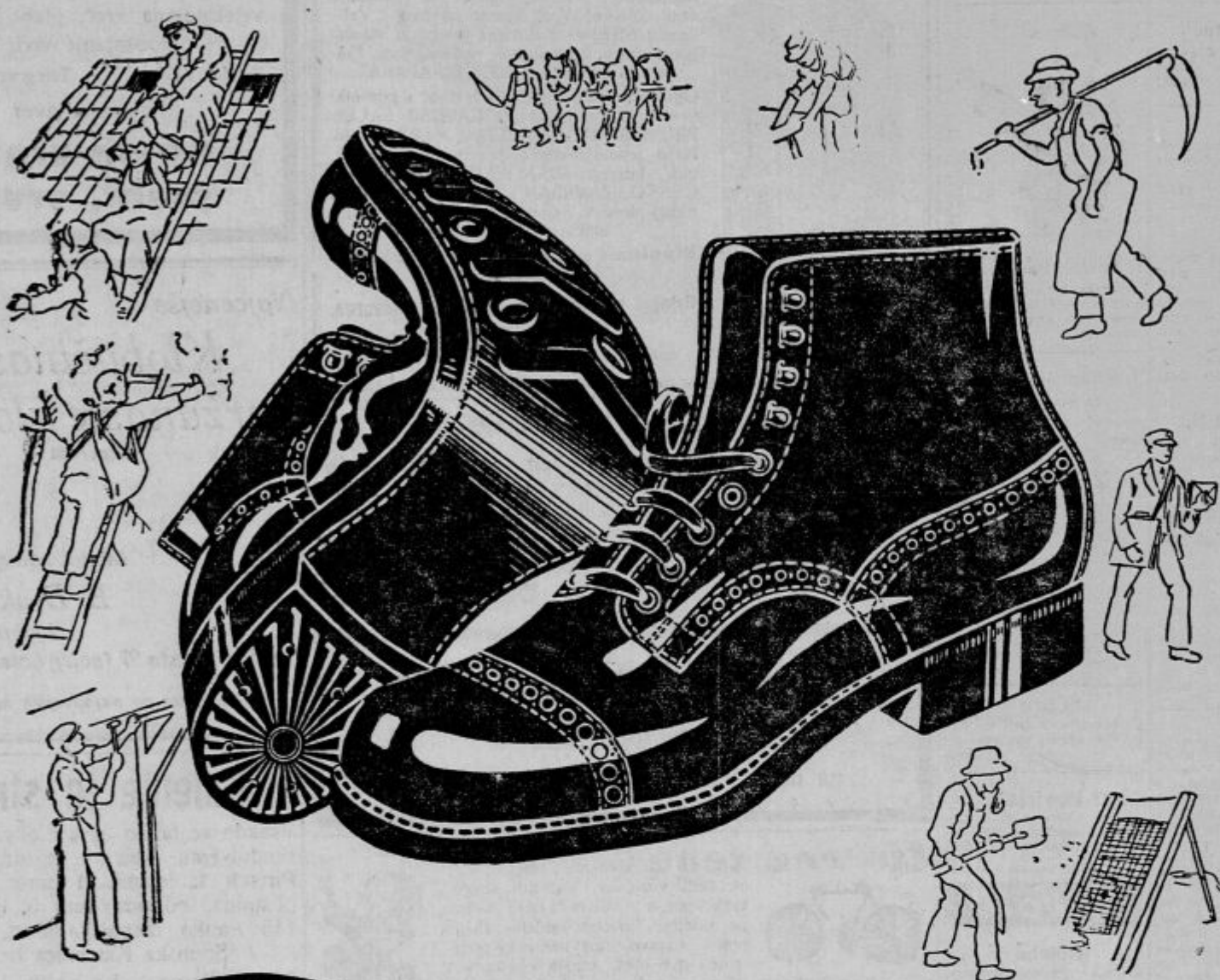
Posvetili smo vso pažnjo temu glavnemu delu obutve, kako bi potrojili njihovo vrednost in trpežnost.

Uspelo nam je!

V tej sezoni prinašamo našo vrsto 3967 z nepremočljivimi in neraztrgljivimi „ELASTIK“ podplati.

Boljših čevljev in boljših podplatov ne moremo vam nuditi, niti če bi nam plačali petkratno ceno.

Kljub izboljšanju kakovosti prodajamo to vrsto i za naprej samo za Din

Rata

269.-

Originalne risbe in slike za reklamo

plakate, okraske, signature, ovitke,
spomenice, diplome, ilustracije itd.

izdeluje posebni v to svrho ustanovljeni oddelek

Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16